

Kitabu cha kadatu cha Musa kikemigwa Mbuli za Walawi Ulongozi

Kitabu cha Mbuli za Walawi mduganyo wa malagizo gawagweleligwe iwanhu wa Izilaeli na Imulungu kubitila Musa. Malagizo gano mbuli ya ulavaji nhosa na sadaka. Vivija malagizo gano golava vija viilondigwa kutambika mdi-hema da mting'hano. Kabila da Walawi dijo kabila disaguligwe na Imulungu na digweleligwa sang'hano za ulava nhosa na kudilola goya di-hema. Kwa mbuli ayo wanhu oifunza mbuli za Bibilia otogola kamba kitabu kino cha Walawi, hamoja na vitabu viyagwe va malagizo, Mwanduso na Kulawa na Kupetigwa na Kumbukumbu da Malagizo, vandikigwa na mtula ndagu Musa. Ukweli uno olagusigwa na maandiko ga kitabu chenyego, “Mndewa Imulungu kamkema Musa na kalonga na heyo hana dihema da mting'hano” (Walawi 1:1). Wayagwe otogola kamba kitabu kino chandikigwa kwa kuduganya vitabu vose va umwaka mwiikaline ya 5-6 Kilisito yang'hali kuvumbuka, kipindi wanhu wa Izilaeli viwakalile muuhamizo ako Babeli.

Mwanduso wa kitabu cha Walawi, tosoma vinhu fulani va sadaka na nhosa Imulungu ziyalagize zilavigwe na walava nhosa. Mna izinhosa zilavigwe ziyagwe zilavigwa kamba nhosa ya kusoma moto mbuli ya nzambi za

iwanhu, nhosa ziyagwe zilavigwa kwa unogelo wa awo wazilavile kwa Imulungu wao. Mna igose gago, ikala mbuli ya muhimu ng'hani kwa sadaka iyolava munhu inoge ng'hani, itelele na sikuiwe na kilema chochose. Kweli malagizo gano galagusa ukung'ala kwa Imulungu na viyatelele. Muuhelelo wa kitabu kino, cholonga mbuli ya malagizo gawagweleligwe iwanhu wa Izilaeli hamoja na walava nhosa mbuli ya kukala wang'halile na kuisunha kamba hana mbuli ilawilila. Mbuli ng'hulu ya kitabu kino cholagusa kamba Imulungu kang'ala na kwa kugakweleleza geli mna ikitabu kino iwanhu wa Izilaeli wahadahile kukala muukulu wa Imulungu.

Mbuli zili mkitab.

- 1 Sula 1 mbaka 7 yolava malagizo mbuli kulava sadaka na nhosa ziyagwe.
- 2 Sula 8 mbaka 10 yolagusa mbuli ya Haluni na wanage viwasaguligwe na kutendigwa walava nhosa.
- 3 Sula 11 mbaka 16 yolagusa malagizo mbuli ya ndiya zing'alile na zifitile, na vivija mitamu.
- 4 Sula 17 mbaka 27 yolava malagizo gayagwe mbuli ya vinhu viyagwe vingi viigala na mbuli za ndiya, nyimwilinyimwili, viilondigwa kukala goya na miyaka ya kubwihila.

Nhosa za kusoma moto

¹ Abaho Mndewa Imulungu kamkema Musa na kalonga na heyo hana dihema da mting'hano. Kamulongela,

² “Walongele Waizilaeli mbuli zino, ‘Kamba munhu komulavila Mndewa Imulungu nhosa ya mnyama, mnyama ayo yamulave mna ikibumbila chake cha fugo ya ng'ombe hebu ng'hondolo hebu mbuzi.

³ “ ‘Kamba munhu kolava bofu da ng'ombe mbigalo kamba nhosa ya kusomigwa moto kulawa mdibumbila da fugo yake, yasagule mnyama yelibule kilema chochose. Yamgale hana ulwivi lwa dihema da mting'hano ili munhu ayo yatogoligwe na Mndewa Imulungu.

⁴ Munhu ayo yeke mkono wake mdipala da ng'ombe ayo yolavigwa nhosa, avo nhosa ayo yotogoligwa kamba nhosa ya kulohola nzambi zake.

⁵ Munhu ayo yamchinje ng'ombe ayo kuulon-gozi wa Mndewa Imulungu, abaho iwalava nhosa weli ulelo wa Haluni wasole idamu na kuimiza banzi zose za uupango wa kulavila nhosa ako kuulwivi lwa dihema.

⁶ Abaho munhu ayo yamchune ayo ing'ombe na yamkanhe vihande vihande.

⁷ Abaho awo iwalava nhosa weli ulelo wa Haluni weke ngodi muupango wa kulavila nhosa na wabwinhe moto.

⁸ Abaho awo iwalava nhosa wasole ivihande va inyama hamoja na dipala na mavuta gake, wavike uchanha ya umoto muupango wa kulavila nhosa.

⁹ Munhu ayo yasunhe kwa mazi ivinhu va mgati va ing'ombe na imigong'ho, na mulava nhosa yamsome kwa moto ing'ombe wose muupango wa kulavila nhosa. Nhosa ayo ya kusoma moto yolava mnung'ho umnogeza Mndewa Imulungu.

¹⁰ “ ‘Kamba munhu kolava ng'hondolo hebu

mbuzi kamba nhosa ya kusoma moto, mnyama ayo yalawe mkibumbila cha fugo yake na yawe mnyama wa kimbigalo yelibule kilema chochose.

¹¹ Munhu ayo yamchinjile mnyama ayo ubanzi wa kasikazini wa upango wa kulavila nhosa uli kuulongozi wa Mndewa Imulungu. Abaho awo iwalava nhosa weli ulelo wa Haluni wamize idamu banzi zose za uupango wa kulavila nhosa.

¹² Abaho munhu ayo yamkanhe mnyama ayo vihande vihande, na mulava nhosa yavike muumoto ivihande na dipala na gamavuta mna uupango wa kulavila nhosa.

¹³ Munhu ayo yasunhe kwa mazi ivinhu va mgati va imnyama na imigong'ho, na mulava nhosa yamsome kwa moto imnyama wose muupango wa kulavila nhosa. Nhosa ayo ya kusoma moto yolava mnung'ho umnogeza Mndewa Imulungu.

¹⁴ “Kamba munhu kolava ndege kamba nhosa ya kusoma moto, avo ndege ayo yawe huwa hebu kinda da njiwa.

¹⁵ Mulava nhosa yamgale ayo indege muupango wa kulavila nhosa, na yambote isingo na idamu ivuzile mwambu umoja wa upango wa kulavila nhosa na yadisome moto dipala muupango wa kulavila nhosa.

¹⁶ Abaho yadilave tundu melo na uchafu wose yavasile mwambu wa kudilawila zuwa wa upango wa kulavila nhosa, ako kujasilagwa iditozi.

¹⁷ Abaho yamgoge gamabawa na yambalule mna imhambaga, abaho yamsome kwa moto uli muupango wa kulavila nhosa. Nhosa ayo ya kusoma moto yolava mnung'ho umnogeza Mndewa

Imulungu.

2

Nhosa za ndiya

¹ “ ‘Munhu yogala ndiya kwa Mndewa Imulungu kamba nhosa, tanhu yaiduge iwe usage, yaugele mavuta ga mizeituni na ubani.

² Abaho yawagalile iwalava nhosa weli ulelo wa Haluni, imoja wao yadehe ganza dimoja da usage awo uli na mavuta hamoja na ubani, vose yavisome moto muupango wa kulavila nhosa, kamba kinhu cha kukumbuka kamba ndiya ayo yose ilavigwa kwa Mndewa Imulungu, nhosa ayo ya kusoma moto yolava mnung'ho umnogeza Mndewa Imulungu.

³ Usage usigale wa nhosa ayo okuwa wa walava nhosa, nhosa ayo ing'ala ng'hani kwavija ilavigwa kwa Mndewa Imulungu kwa moto.

⁴ “ ‘Kamba munhu komgalila Mndewa Imulungu gate jokigwe kamba nhosa, gate dijitendigwe kwa usage ulibule midundulu na utibwilizigwe na mavuta na sikuugeligwe hamila, hebu vigate visisili vitendigwe bila kugeligwa hamila na vibakigwe mavuta.

⁵ “ ‘Kamba munhu kogala gate jokigwe mkikalango kamba nhosa, gate dijitendigwe kwa usage ulibule midundulu na utibwilizigwe na mavuta, lakini sikuugeligwe hamila.

⁶ Magate gago gabenigwe benigwe na gagidiligwe mavuta, ayo iyo nhosa ya ndiya.

7 “ ‘Kamba kogala magate gatelegigwe mwiinongo kamba nhosa, magate gago gawe ga usage ulibule midundulu na ugeligwe mavuta.

8 Gala ndiya itendigwe kwa vinhu avo kuulongozi wa Mndewa Imulungu kamba nhosa, wagalile walava nhosa na hewo ozigala muupango wa kulavila nhosa.

9 Mulava nhosa kosola hanhu ha ndiya ayo kamba kinhu cha kukumbuka kamba ndiya ayo yose ilavigwa kwa Mndewa Imulungu na koisoma muupango wa nhosa. Ndiya ayo yolava mnung'ho umnogeza Mndewa Imulungu.

10 Usage usigale wa nhosa ayo okuwa wa walava nhosa, nhosa ayo ing'ala ng'hani kwavija ilavigwa kwa Mndewa Imulungu kwa moto.

11 “ ‘Ndiya yoyose imumgalila Mndewa Imulungu kamba nhosa sikuigeligwe hamila, kwavija havilondigwa kusoma hamila hebu uki mwiinhosa ilavigwa kwa Mndewa Imulungu kwa moto.

12 Kodaha kumgalila Mndewa Imulungu ndiya ya ichanduso yuusengile, lakini sikuilavigwe muupango wa kulavila nhosa kamba nhosa imnung'hila goya Mndewa Imulungu.

13 Ugele mkele mzinhusa zako zose za ndiya, kwavija mkele olagusa lagano diyatendile Imulungu na mweye. Ugele mkele mzinhusa zako zose.

14 “ ‘Kamba komgalila Mndewa Imulungu nhosa ya ndiya ya ichanduso yuusengile, ugale kuno ikanzingigwa, hebu idugigwe.

15 Gela mavuta na ubani, ayo iyo nhosa ya ndiya.

16 Mulava nhosa kosoma hanhu ha ndiya ayo idugigwe na gamavuta hamoja na ubani wose,

kamba kinhu cha kukumbuka kamba ndiya ayo yose ilavigwa kwa Mndewa Imulungu. Ndiya ayo ilavigwa kwa Mndewa Imulungu kwa moto.

3

Nhosa za kugala kuilumba

¹ “ ‘Kamba munhu kogala nhosa ya kugala kuilumba, na heyo kolava ng'ombe kulawa mkibumbila chake, ng'ombe ayo yawe mtwanzi hebu mbigalo. Yamgale kuulongozi wa Mndewa Imulungu mnyama yelibule kilema chochose.

² Munhu ayo yeke mkono wake mdipala da mnyama ayo na yamchinje hana ulwivi lwa di-hema da mting'hano. Abaho awo iwalava nhosa weli ulelo wa Haluni waimizile idamu banzi zose za upango wa nhosa.

³ Mavuta gose geli muusapi wa mnyama ayo galavigwe nhosa ya kugala kuilumba na gasomigwe moto kamba nhosa ilavagwa kwa Imulungu kwa moto.

⁴ Vivija yalave zifigo mbili na mavuta gake na mavuta gose gagogeze zifigo na hanhu hanogile ha maini.

⁵ Iwalava nhosa weli ulelo wa Haluni wavisome moto hamoja na nhosa ili mzingodi zikwaka muupango, nhosa ayo ya kusoma moto yolava mnung'ho umnogeza Mndewa Imulungu.

⁶ “ ‘Kamba nhosa ayo ya kugala kuilumba yuumgalila Mndewa Imulungu yolawa mkibumbila cha fugo yako ya ng'hondolo hebu mbuzi, avo yasagiligwe mnyama wa kimbigo hebu wa kitwanzi yelibule kilema chochose.

⁷ Kamba munhu kogala nhosa ya bofu da ng'hondolo, kolondigwa yadilave kuulongozi wa Mndewa Imulungu,

⁸ na yeke mkono wake mdipala da ng'hondolo ayo na yamchinje kuulongozi wa dihema da mt-ing'hano. Abaho iwalava nhosa weli ulelo wa Haluni waimizile idamu banzi zose za upango wa kulavila nhosa.

⁹ Avo mwiinhosa ayo ilavigwa kwa Mndewa Imulungu kwa moto, yalave vinhu vino kulawa kwa ng'hondolo ayo, mavuta gake, mkila uli na mavuta ukanhigwe behi na mgongo sango, mavuta gose gagubike usapi na gaja geli muusapi,

¹⁰ vivija yalave zifigo mbili na mavuta gake na mavuta gose gagogeze zifigo na hanhu hanogile ha maini.

¹¹ Mulava nhosa yavisome moto vinhu avo vose muupango wa kulavila nhosa kamba nhosa ilavagwa kwa Mndewa Imulungu kwa moto.

¹² “Kamba nhosa yake ni mbuzi, yamgale kuulongozi wa Mndewa Imulungu,

¹³ yeke mkono wake mdipala da mbuzi ayo na yamchinjile kuulongozi wa dihema da mt-ing'hano. Abaho iwalava nhosa weli ulelo wa Haluni waimizile idamu banzi zose za upango wa kulavila nhosa.

¹⁴ Mna inhosa ilavigwa kwa Mndewa Imulungu kwa moto, yalave mavuta gose geli muusapi wa mbuzi ayo,

¹⁵ vivija yalave zifigo mbili na mavuta gake na mavuta gose gagogeze zifigo na hanhu hanogile ha maini.

¹⁶ Mulava nhosa yavisome moto vinhu avo

vose muupango wa kulavila nhosa kamba nhosa ilavagwa kwa moto, nhosa ayo yolava mnung'ho umnogeza Mndewa Imulungu. Mavuta gose ga imnyama mwenyego Mndewa.

¹⁷ Digogeni lagizo dino siku zose, mweye na ulelo wenu, kokose konda mukale sikumuje mavuta hebu damu.' ”

4

Nhosa za kusegesa nzambi

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

² “Walongele Waizilaeli mbuli zino, ‘Kamba munhu katenda nzambi bila kulonda, na katenda kinhu kigomesigwe mna gamalagizo ga Mndewa Imulungu yatende vino,

³ “ ‘Kamba yatendile nzambi ayo mulava nhosa yagidiligwe mavuta na kagala gehile kwa wanhu, avo yamgalile Mndewa Imulungu bofu bigalo da ng'ombe dilibule kilema chochose, yadilave nhosa ya kusegesa nzambi zake ziyatendile.

⁴ Yadigale bofu dijo hana ulwivi lwa dihema da mting'hano kuulongozi wa Mndewa Imulungu. Yeke mkono wake mdipala da dibofu na yadichinjile aho kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

⁵ Abaho ayo imulava nhosa yagidiligwe gamavuta yasole damu kidogo ya dibofu na yaigale mdihema da mting'hano.

⁶ Yazabike kidole chake mwiidamu ayo na yaimize miyanza saba kuulongozi wa Mndewa Imulungu mwambu wa kuulongozi wa panziya da gati ding'alile ng'hani.

⁷ Abaho ayo imulava nhosa yeke damu kidogo mzimhembe zili muupango wa kusomela

ubani uli kuulongozi wa Mndewa Imulungu mdi-hema da mting'hano. Damu isigale yaigide hasi mdidako da upango wa kulavila nhosa za kusoma moto uli behi ya ulwivi lwa dihema da mting'hano.

⁸ Mavuta gose geli mna ing'ombe wa nhosa ya kusegesa nzambi yagalave, yagalave mavuta gose geli muusapi,

⁹ vivija yalave zifigo mbili na mavuta gake na mavuta gose gagogeleze zifigo na hanhu hanogile ha maini.

¹⁰ Mulava nhosa yavisole vinhu avo vose na yavisome muupango wa kusomela nhosa kamba viyatendile kwa mavuta ga imnyama yalavigwe nhosa ya kugala kuilumba.

¹¹ Lakini ng'hwembe ya ayo ing'ombe na in-yama na pala na migong'ho na usapi na mavi gake,

¹² na ing'ombe wose yasigale yamgale kunze ya ing'hambi hanhu habaguligwe kuko kujasilagwa ditozi, na yamsome moto uchanha ya ditozi.

¹³ “ ‘Kamba wanhu wose wa Izilaeli watenda nzambi bila kulonda na wabena lagizo da Mndewa Imulungu, hata kamba hawajuwile bule kamba watenda nzambi yoyose, wose okuwa wabananga.

¹⁴ Baho wahajuwa nzambi waitendile, wanhu wose wagale bofu bigalo da ng'ombe kamba nhosa ya kusegesa nzambi. Wadigale bofu dijo mdihema da mting'hano.

¹⁵ Wavele wa wanhu wa Izilaeli weke makono gao mdipala da dibofu kuulongozi wa Mndewa Imulungu, na bofu dijo dichinjigwe aho kuulon-

gozi wa Mndewa Imulungu.

¹⁶ Abaho mulava nhosa yagidiligwe gamavuta yasole idamu kidogo ya dibofu na yaigale mdihema da mting'hano.

¹⁷ Yazabike kidole chake mwiidamu na yaimize miyanza saba kuulongozi wa Mndewa Imulungu kuulongozi wa panziya da gati ding'ala ng'hani.

¹⁸ Abaho yeke damu iyagwe mzimhembe zili muupango wa kusomela ubani uli kuulongozi wa Mndewa Imulungu mdihema da mting'hano. Damu isigale yaigide hasi mdidako da upango wa kulavila nhosa za kusoma moto uli behi ya ulwivi lwa dihema da mting'hano.

¹⁹ Abaho yagasole mavuta gose ga mnyama ayo na yagasome moto muupango wa kulavila nhosa,

²⁰ yatende kamba viyatendile kwa dija dibofu da ng'ombe wa nhosa ya kusegesa nzambi. Avo mulava nhosa kowatendela lohoho mbuli ya nzambi zao, na nzambi zao zogeligwa kumgongo.

²¹ Abaho yadiso dibofu na yadigale kunze ya ing'hambi na yadiso moto kamba viyatendile kwa ija wa ichanduso. Ino ayo nhosa ya kusegesa nzambi za wanhu wose wa Izilaeli.

²² “ ‘Kamba kilongozi wa wanhu wa Izilaeli katenda nzambi bila kulonda na katenda kinhu kigomesigwe mna gamalagizo ga Mndewa Imulungu, kilongozi ayo kokuwa kabananga.

²³ Baho yahaijuwa nzambi yake iyatendile, yagale nhosa ya mbuzi wa kimbigalo yelibule kilema chochose.

²⁴ Yeke mkono wake mdipala da imbuzi na yamchinjile hanhu hoochinjila nhosa za kusoma moto kuulongozi wa Mndewa Imulungu. Ino ayo nhosa

ya kusegesa nzambi.

²⁵ Abaho mulava nhosa yazabike kidole chake mwiidamu ya nhosa ya kusegesa nzambi na yaike mzimhembe zili muupango wa nhosa za kusoma moto. Damu isigale yaigide hasi ya dako da upango awo.

²⁶ Mavuta gose ga imbuzi ayo yagasome muupango wa kulavila nhosa kamba viyagasomile mavuta ga nhosa ya kugala kuilumba. Avo mulava nhosa komtendela lohola kilongozi ayo, na nzambi zake zogeligwa kumgongo.

²⁷ “ ‘Kamba munhu yoyose mna iwanhu wa Izilaeli katenda nzambi bila kulonda, na katenda kinhu kigomesigwe mna gamalagizo ga Mndewa Imulungu, munhu ayo kokuwa kabananga.

²⁸ Baho yahaijuwa nzambi iyatendile, yagale mbuzi mtwanzi yelibule kilema chochose kamba nhosa ya kusegesa nzambi iyatendile.

²⁹ Yeke mkono wake mdipala da ayo imbuzi na yamchinjile hanhu hoochinjila nhosa za kusoma moto.

³⁰ Abaho mulava nhosa yazabike kidole chake mwiidamu ya mbuzi ayo na yaike mzimhembe zili muupango wa nhosa za kusoma moto na damu isigale yaigide hasi ya dako da upango awo.

³¹ Mavuta gose yagalave, kamba viyatendile kwa mavuta ga nhosa ya kugala kuilumba, na mulava nhosa yagasome moto muupango wa kulavila nhosa kamba mnung'ho umnogeza Mndewa Imulungu. Avo mulava nhosa kotenda lohola da nzambi za munhu ayo, na nzambi za munhu ayo zogeligwa kumgongo.

³² “ ‘Kamba munhu kogala bofu da ng'hondolo

diwe nhosa ya kusegesa nzambi zake, yagale bofu da kitwanzi dilibule kilema chochose.

³³ Yeke mkono wake mdipala da idibofu da ng'hondolo da kusegesa nzambi na yadichinjile hanhu hoochinjila nhosa za kusoma moto.

³⁴ Abaho mulava nhosa yazabike kidole chake mwiidamu ya inhosa ya kusegesa nzambi na yaike mzimhembe zili muupango wa nhosa za kusoma moto na damu isigale yaigide hasi ya dako da upango awo.

³⁵ Abaho yagalave mavuta gose kamba viya-tendile kwa mavuta ga dibofu da ng'hondolo wa nhosa ya kugala kuilumba, na mulava nhosa yagasome moto uchanha ya upango wa nhosa, uchanha wa zinhosa zilavigwe kwa Mndewa Imu-lungu kwa moto. Avo mulava nhosa kotenda lohola da nzambi za munhu ayo na nzambi zake zogeligwa kumgongo.

5

Nhosa ziyagwe za kusegesa nzambi

¹ “ ‘Kamba munhu yahalondigwa kulava usindila mkitala mbuli ya kija kiyaone hebu kuhulika na heyo kolema kulonga chochose, avo kokuwa kabananga na kolondigwa yagae mbuli ya nzambi ayo.

² “ ‘Kamba munhu yoyose hagati yenu ya-haifitiza kwa kukwasa kinhu kihile bila kulonda mwenyego, uwe mtufi wa mnyama wa kumuhulo hebu mnyama wa kufugigwa hebu mng'onyo, munhu ayo kokuwa kabananga.

³ “ ‘Kamba munhu yahakwasa kinhu chochose kifitile cha mulukuli lwa munhu bila

kulonda mwenyego, avo vonda yajuwe kokuwa kabananga.

4 “ ‘Kamba munhu yahaiduwila kutenda kinhu chochose kinogile hebu kihile bila kugelegeza, avo vonda yajuwe kokuwa kabananga.

5 “ ‘Munhu yoyose yahabananga mbuli, yatogole na yaitambule nzambi ayo,

6 na yalihe deni da nzambi yake iyatendile, yamgalile Mndewa Imulungu ng'hondolo wa kitwanzi hebu yagale mbuzi kulawa mdibumbila jake kamba nhosa ya kusegesa nzambi, na mulava nhosa yamtendele lohoho.

7 “ ‘Lakini kamba yahalemelwa kugala ng'hondolo, yamgalile Mndewa Imulungu huwa wabili hebu makinda mabili ga njiwa, mbuli ya nzambi yake iyaitendile. Imoja kokuwa nhosa ya kusegesa nzambi na iyagwe kokuwa nhosa ya kusoma moto.

8 Munhu ayo yawagale kwa mulava nhosa, na heyo mulava nhosa yasonge kulava inhosa ya kusegesa nzambi kwa kumbota isingo bila kudu-mula dipala.

9 Yasole damu kidogo yaimizile kumgwazo wa upango wa nhosa, damu isigale yaigide hasi ya dako da upango wa nhosa. Ino ayo nhosa ya kusegesa nzambi.

10 Abaho ayo imulava nhosa yalave inhosa iyagwe kamba nhosa ya kusoma moto kamba viyalagizwe. Mulava nhosa kolohola nzambi za munhu ayo, na nzambi zake zogeligwa kumgongo.

11 “ ‘Kamba munhu kolemelwa kugala huwa wabili hebu makinda mabili ga njiwa, yagale vibaba

vibili va usage unogile kamba nhosa ya kusegesa nzambi zake. Lakini sikuyaugele mavuta hebu ubani kwavija nhosa ayo ya kusegesa nzambi.

¹² Yaugale kwa mulava nhosa, na heyo yadehe ganza dimoja da usage awo na yausome muumoto uli muupango wa nhosa, kamba kinhu cha kukumbuka kamba usage awo wose ulavigwa kwa Mndewa Imulungu, hamoja na nhosa ziyomulavila Mndewa Imulungu kwa moto. Ino ayo nhosa ya kusegesa nzambi.

¹³ Baho mulava nhosa kolohola nzambi za munhu ayo, na nzambi zake zogeligwa kumgongo. Usage usigale okuwa wa mulava nhosa kamba viikalile kwa indiya ilavigwe kamba nhosa.’ ”

Nhosa za kulihila deni

¹⁴ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

¹⁵ “Kamba munhu katenda nzambi bila kulonda kwa kuleka kugala vinhu ving'alile vigalagwa kwa Mndewa Imulungu, avo yagale ng'hondolo wa kimbigalo yelibule kilema chochose kulawa mdibumbila jake. Avo bei ya ng'hondolo ayo igelegezwe kamba viwapimaga hanhu hong'ala. Ino ayo nhosa ya kulihila deni.

¹⁶ Abaho munhu ayo yalihe unanzi wose utendigwe kwa vinhu ving'alile na yengeze asilimia malongo mabili. Yamgwee mulava nhosa, na heyo mulava nhosa yalohole nzambi za munhu ayo kwa ng'hondolo mbigalo wa nhosa ya kusegesa nzambi na nzambi zake zogeligwa kumgongo.

¹⁷ “Munhu yoyose yahatenda nzambi bila kulonda kwa kubena lagizo da Mndewa Imulungu,

hata kamba hajuwile, munhu ayo kokuwa kabananga na kolondigwa yalihe.

¹⁸ Yamgalile mulava nhosa ng'hondolo mbigalo yelibule kilema chochose kulawa mdibumbila jake, ng'hondolo ayo yawe na bei kamba viyolondigwa kuliha. Na heyo imulava nhosa kolohola nzambi za munhu ayo, na nzambi yake yogeligwa kumgongo.

¹⁹ Ino ayo nhosa ya kulihila deni kwa nzambi ziyamtendele Mndewa Imulungu.”

6

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

² “Munhu yoyose yahamtendela nzambi Mndewa Imulungu kwa kumvizila miyage mbuli ya kinhu kiyagweleligwe yeke hebu yakike goya na komvizila hebu kumwibila,

³ hebu koiduwila kwa uvizi mbuli ya kinhu chagile cha miyage, kamba hachonile,

⁴ munhu ayo yahakoneka kabananga na katenda nzambi, yabweze kija kiyebile hebu kija kiyapatile kwa uvizi hebu kinhu kiyagweleligwe yeke hebu kinhu kija chagile na heyo kakipata,

⁵ hebu chochose kija kiyaiduwile kwa uvizi. Vonda yoneke kabananga yalihe kila kinhu kamba vikikalile, na yengeze asilimia malongo mabili ya bei ya kinhu acho.

⁶ Abaho yamgalile mulava nhosa ng'hondolo mbigalo yelibule kilema chochose kamba vilondigwa, na yamulavile Mndewa Imulungu nhosa ya kulihila gehile.

⁷ Mulava nhosa yatende lohola da nzambi za munhu ayo kuulongozi wa Mndewa Imulungu, na

Imulungu kozigela kumgongo nzambi zake ziya-tendile.”

Nhosa za kusomigwa moto

⁸ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

⁹ “Mgwee Haluni na wanage malagizo gano, ‘Malagizo gano mbuli ya nhosa za kusoma moto. Nhosa ikale muupango wa nhosa kilo kigima mbaka imitondo na moto sikuuzimike.

¹⁰ Abaho mulava nhosa kuno yavalile kanzu jake da kitani na kaputula yake ya kitani, yasegese ditozi da inhosa isomigwe na yadike kumgwazo wa upango wa nhosa.

¹¹ Abaho yasaule viwalo avo na yavale viwalo viyagwe, na yasole ditozi na kudigala kunze ya ing'hambi hanhu habaguligwe kwasila ditozi.

¹² Moto uli muupango wa nhosa ugendelele kwaka sikuuzimike. Kila siku imitondo mulava nhosa yeke ngodi muumoto awo na yeke inhosa ya kusoma moto uchanha yake, na yagasome mavuta ga inhosa ya kugala kuilumba.

¹³ Moto ugendelele kwaka muupango wa inhosa na sikuuzimike.

Nhosa za ndiya

¹⁴ “ ‘Gano gago malagizo ga nhosa ya ndiya. Wanhu wa ulelo wa Haluni wamgalile Mndewa Imulungu nhosa ya ndiya muupango wa kulavila nhosa.

¹⁵ Mulava nhosa yadehe ganza dimoja da usage hamoja na mavuta na ubani wose na yav-ilukuze muupango wa nhosa, ino yokuwa hanhu ha kukumbuka kamba usage wose ulavigwa kwa Mndewa Imulungu, mnung'ho wake omnogeza Mndewa Imulungu.

¹⁶ Usage usigale udigwe na Haluni na ulelo wake bila kugeligwa hamila. Waudile hanhu hong'ala kuuluwa lwa dihema da mting'hano.

¹⁷ Usage awo sikuwokigwe na hamila na udigwe na walava nhosa waiyeka, niye niwagwaa hewo kamba fungu jao kulawa mzinahosa ziondavila kwa moto. Nhosa azo zing'ala ng'hani kamba vizili nhosa za kusegesa nzambi na nhosa za kuli-hila gehile.

¹⁸ Wambigalo wose wa ulelo wa Haluni odaha kuja, kwavija nhosa ayo ibaguligwa mbuli ya hewo kulawa mzinahosa zilavagwa kwa Mndewa Imulungu kwa moto. Munhu yoyose yonda yaik-wase kolondigwa yang'ale.' ”

¹⁹ Vivija Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

²⁰ “Siku Haluni na ulelo wake vonda wasag-uligwe wawe walava nhosa, wamgalile Mndewa Imulungu vibaba vibili va usage unogile kamba nhosa ya ndiya, kibaba kimoja wakilave imitondo na kibaba kiyagwe wakilave ichungulo.

²¹ Usage awo utibwilizigwe na mavuta na ukanzingigwe. Abaho wadibanzule digate vihande vihande na wamulavile Mndewa Imulungu, na mnung'ho wake omnogeza Mndewa.

²² Munhu yolawa muulelo wa Haluni yagidiligwe mavuta ili yasole hanhu hake ha ulava nhosa, yamulavile Mndewa Imulungu nhosa ayo, lagizo dino da siku zose. Nhosa yose isomigwe moto.

²³ Nhosa yoyose ya ndiya ilavigwe na mulava nhosa isomigwe moto, sikuidigwe.”

Nhosa za kusegesa nzambi

²⁴ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

²⁵ “Mulongele Haluni na wanage wa kimbigo, ‘Gano gago malagizo ga nhosa ya kusegesa nzambi. Mnyama wa nhosa ya kusegesa nzambi yachinjiligwe hanhu aho hawachinjilaga mnyama wa nhosa ya kusoma moto kuulongozi wa Mndewa Imulungu, nhosa ino ing'ala ng'hani.

²⁶ Mulava nhosa yoilava inhosa, ayo yonda yaije. Yaidile hanhu hong'ala, kuna uluwa lwa dihema da mting'hano.

²⁷ Kinhu chochose chonda kikwase nyama ayo chokuwa king'ala, kiwalo chochose chahadwendwekelwa na damu ya nhosa ayo, kifuwiligwe hanhu hong'ala.

²⁸ Nhosa ayo yahatelekigwa mulukalango, lukalango ulo lutuligwe na kamba itelekeligwa mwiisefulia, sefulia ayo isuguigwe na kusunhigwa kwa mazi.

²⁹ Wambigalo waiyeka wa ulelo wa iwalava nhosa awo odaha kuija nhosa ayo, kwavija nhosa ayo ing'ala ng'hani.

³⁰ Lakini kamba damu ya mnyama wa nhosa ya kusegesa nzambi igaligwa hanhu hong'ala mna dihema da mting'hano ili kulohola nzambi, nyama ayo sikuidigwe, isomigwe moto.

7

Nhosa za kulihila gehile

¹ “ ‘Gano gago malagizo ga nhosa ya kulihila gehile. Nhosa ayo ing'ala ng'hani.

² Mnyama wa nhosa ya kulihila gehile yachinjiligwe hanhu howochinjalagwa wanyama wa nhosa za kusoma moto, na idamu imizigwe banzi zose za upango wa nhosa.

³ Mavuta gake gose galavigwe nhosa, mavuta ga umkila na mavuta gogubika uusapi,

⁴ hamoja na figo mbili na gamavuta gake na hanhu hanogile ha maini.

⁵ Mulava nhosa yavisome moto muupango wa nhosa kamba nhosa ilavagwa kwa moto kwa Mndewa Imulungu. Ino ayo nhosa ya kulihila gehile.

⁶ Wambigalo waiyeka wa ulelo wa walava nhosa awo odaha kuja nhosa ayo, nhosa ino ing'ala ng'hani, avo idiligwe hanhu hong'ala.

⁷ Malagizo ni gagano kwa nhosa ya kusegesa nzambi na nhosa ya kulihila gehile, imulava nhosa yotenda diloholo, ayo yonda yasole inyama.

⁸ Mulava nhosa yolava nhosa ya kusomigwa moto ya munhu yoyose, ayo yonda yasole ing'hwembe ya mnyama ayo.

⁹ Nhosa yoyose ya ndiya hebu usage okigwe hebu utelekigwe hebu ukanzingigwe, yasole imulava nhosa yolava inhosa.

¹⁰ Nhosa yoyose ya ndiya hebu usage ugeligwe mavuta hebu ulibule mavuta, yokuwa ya Haluni na ulelo wake, wose waigolele sawa.

Nhosa za kugala kuilumba

¹¹ “ ‘Gano gago malagizo ga nhosa za kugala kuilumba kamba munhu kolonda kumulavila Mndewa Imulungu.

12 “ ‘Kamba munhu kogala nhosa ya kugala kuilumba mbuli ya kumgwaa nhogolwa Imulungu, yailave na gate digeligwe mavuta ila sikudigeligwe hamila, na vigate visisili vibakigwe mavuta na magate ga usage ulibule midundulu na ugeligwe mavuta.

13 Hamoja na nhosa ayo, yagale na magate gageligwe hamila.

14 Mna ikila nhosa yamgalile Mndewa Imulungu magate mane, kila aina gate dimoja, magate gago gokuwa ga mulava nhosa yomiza idamu ya inhosa ya kugala kuilumba muupango.

15 Nyama ya nhosa ayo idigwe siku dijo diilavigwa, sikukisigasigwe chochose mbaka imitondo.

16 “ ‘Lakini kamba nhosa ayo ya kugala kuilumba mbuli ya kija kiyaiduwile munhu hebu kalonda mwenyego, idigwe siku dijo diilavigwa na kamba yosigala yodaha kudigwa imitondo yake.

17 Lakini nyama yoyose ya nhosa ayo yahasigala mbaka siku da kadatu isomigwe moto.

18 Kamba nyama ya nhosa ayo yodigwa mbaka siku da kadatu, nhosa ayo honda itogoligwe. Munhu yalavile nhosa ayo honda yapate chochose, kwavija nhosa ayo ifita na munhu yoyose yonda yaije kogaya.

19 Nyama yoyose ikwasigwe na kinhu kifitile sikumuje. Nyama ayo isomeni moto.

“ ‘Wanhu wang'alile odaha kuja nyama,

20 ilavigwe nhosa ya kugala kuilumba. Lakini munhu yoyose yafitile yahaja, yabaguligwe na wanhu zake.

21 Munhu yoyose yokwasa kinhu chochose kifitile, iwe uchafu wa munhu hebu mnyama yagomesigwe kudigwa hebu chochose kimegevuza Mndewa, kamba yahaja nyama ya nhosa ayo ilavigwa kwa Mndewa Imulungu, munhu ayo yabaguligwe na wanhu zake.’ ”

22 Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

23 “Walongele vino wanhu wa Izilaeli, ‘Sikumuje mavuta ga ng’ombe hebu ng’hondolo hebu mbuzi.

24 Mavuta ga mnyama yoyose yafile mwenyego hebu ga mnyama yakomigwe na mnyama iyagwe modaha kugeka goya kwa sang’hano iyagwe, lakini sikumugaje.

25 Munhu yoyose yahagaja mavuta ga mnyama yalavigwe kwa Mndewa Imulungu kwa moto, yabaguligwe na wanhu zake.

26 Vivija sikumuje damu yoyose, iwe ya ndege hebu mnyama, kokose konda mukale.

27 Munhu yoyose yahaja damu, yabaguligwe na wanhu zake.’ ”

28 Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

29 “Walongele vino wanhu wa Izilaeli, ‘Munhu yoyose yahagala nhosa ya kugala kuilumba, yamgwee Mndewa Imulungu hanhu ha inhosa ayo.

30 Yamgalile kwa makono gake mwenyego kamba nhosa ya kusoma moto. Yamgalile gamavuta hamoja na ikidali chonda yakinule uchanha kamba kilaguso cha kumulavila Mndewa Imulungu.

31 Mulava nhosa yagasome moto mavuta gose muupango wa nhosa, lakini ikidali chokuwa cha Haluni na ulelo wake.

³² Kihili cha mkono wa ukudila wa mnyama wa nhosa zenu za kugala kuilumba mungwee mulava nhosa.

³³ Kihili acho chokuwa cha imulava nhosa wa ulelo wa Haluni yolava idamu na gamavuta ga inhosa ya kugala kuilumba.

³⁴ Niye Mndewa Imulungu niwalagiza wanhu wa Izilaeli wamgwee Haluni na ulelo wake kidali na ikihili cha mnyama ayo wa nhosa ya kugala kuilumba, kwavija wekiligwa hewo siku zose.’ ”

³⁵ Dino dijo fungu diwekiligwe Haluni na ulelo wake mna zinhosa zilavagwa kwa Mndewa Imulungu kwa moto, kulawa siku diwasaguligwe wawe walava nhosa wa Mndewa Imulungu.

³⁶ Viwalavigwe kwa Mndewa kwa kugidiligwa mavuta, Mndewa Imulungu kawalagiza wanhu wa Izilaeli wawagwee fungu dijo da nhosa, siku zose yokuwa vivo.

³⁷ Avo gano gago malagizo ga nhosa ya kusoma moto na nhosa ya ndiya na nhosa ya kusegesa nzambi na nhosa ya kulihila gehile na nhosa ya munhu yahasaguligwa yawe mulava nhosa na nhosa ya kugala kuilumba.

³⁸ Mndewa Imulungu kamgwaa Musa malagizo gano gose kulugongo lwa Sinai siku dija diyawalagize wanhu wa Izilaeli wamgalile sadaka zao, ako kuluwala lwa Sinai.

8

*Haluni na wanage olavigwa kwa Imulungu
(Kulawa 29:1-37)*

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

² “Mkeme Haluni na wanage weze hana ulwivi lwa dihema da mting'hano, sola iviwalo, mavuta ga kuwagidila, ng'ombe bigalo wa nhosa ya kusegesa nzambi, ng'hondolo wa kimbigo wabili na kigelo cha magate hagageligwe hamila.

³ Abaho wakeme wanhu wose wa Izilaeli weze hana ulwivi lwa dihema da mting'hano.”

⁴ Musa katenda kamba viyalagizwe na Mndewa Imulungu, kawakema wanhu wose wa Izilaeli weze hana ulwivi lwa dihema da mting'hano.

⁵ Musa kawalongela wanhu wa Izilaeli, “Gano gago gayalagize Mndewa Imulungu gatendigwe.”

⁶ Abaho Musa kawagala kuulongozi Haluni na wanage, kawasunha kwa mazi.

⁷ Abaho kamvaza kanzu Haluni, na kadifunga na mkwiji, na kamvaza kanzu diyagwe na kikoti na kakifunga mkwiji ulukigwe goya mkigudi chake.

⁸ Abaho keka ikikoba mmhambaga ya Haluni na mgati kagela gamabwe* gomtenda yajuwe goyolonda Mndewa Imulungu yatende.

⁹ Abaho kamvaza Haluni kilemba mdipala, kuu-longozi wa kilemba acho keka ulung'andi lwa zahabu, lulagusa kamba heyo kalavigwa kwa Imulungu kamba Mndewa Imulungu viyamulagize.

¹⁰ Abaho Musa kasola gamavuta, kadibaka dihema da mting'hano na kavibaka vinhu vose vikalile mgati na kavilava vinhu avo vose kwa Mndewa Imulungu.

¹¹ Mavuta gayagwe kagamiza muupango wa nhosa miyanza saba, na vivija kavimizila viya

* **8:8** Kwa Kiebulania gago gamabwe gokemigwa *Ulimu* na *Tumimu*.

vose visang'haniligwa, dibakuli na mgimbo wake, vose kavilava kwa Mndewa Imulungu.

¹² Vivija Musa kamgidila Haluni gamavuta mdipala ili kumulava kwa Mndewa Imulungu.

¹³ Abaho Musa kawasola wanage Haluni kawavaza makanzu na kawafunga mikwiji mvigudi, na kawavaza kofia kamba Mndewa Imulungu viyamulagize.

¹⁴ Abaho Musa kamgala ing'ombe wa nhosa ya kusegesa nzambi, na heyo Haluni na wanage weka makono gao mdipala da ng'ombe ayo.

¹⁵ Musa kamchinja ng'ombe ayo, kazabika kidole chake mwiidamu, kazibaka zimhembe nne za uupango wa kulavila nhosa na damu isigale kaigida hasi ya dako da upango wa nhosa. Kwa kutenda avo kautenda uupango ung'ale na kaulava kwa Mndewa Imulungu.

¹⁶ Abaho kasola mavuta gose gakalile muusapi na hanhu hanogile ha maini na zifigo mbili na mavuta gake, vose kavisoma moto muupango wa nhosa.

¹⁷ Lakini nyama ya ing'ombe ayo na ing'hwembe yake na mavi gake, kavisoma moto kunze ya ing'hambi kamba Mndewa Imulungu viyamulagize.

¹⁸ Abaho Musa kagala ing'hondolo wa kimbigalo wa nhosa ya kusoma moto. Haluni na wanage weka makono gao mdipala da ng'hondolo ayo.

¹⁹ Musa kamchinja ng'hondolo ayo na idamu yake kaimiza mzibanzi zose za upango wa kulavila nhosa.

²⁰ Kamkanha vihande vihande ayo ing'hondolo, kavisoma moto hamoja na dipala na mavuta gake.

²¹ Musa viyamambukize kusunha uusapi na imigong'ho kwa mazi, kavisoma moto muupango wa nhosa hamoja na ivinhu viyagwe vose va ing'hondolo ayo kamba nhosa ya kusoma moto. Nhosa ayo inung'hila goya na imnogeza Mndewa Imulungu. Musa katenda kamba viyalagizwe na Mndewa Imulungu.

²² Abaho kamgala ng'hondolo iyagwe wa kimbigalo, ili Haluni na wanage walavigwe kwa Mndewa Imulungu. Haluni na wanage weka makono gao mdipala da ng'hondolo ayo.

²³ Musa kamchinja ng'hondolo ayo na kasola idamu kambaka Haluni kumgwazo wa gwiti jake da mkono wa kudila, vivija kambaka idamu mdidole ng'hulu da mkono wa kudila na mdidole ng'hulu da mgulu wa kudila.

²⁴ Vivija kawabaka idamu iwana wa Haluni kumgwazo wa magwiti gao ga mkono wa kudila, na imidole ng'hulu ya makono gao ga kudila na imidole ng'hulu ya magulu gao ga ukudila. Damu iyagwe kaimiza mzibanzi zose za upango wa kulavila nhosa.

²⁵ Vivija kasola mavuta gose na mavuta geli mumkila, na mavuta gose geli muusapi na hanhu hanogile ha maini na zifigo mbili na mavuta gake na ikihili cha mgulu wa kudila wa ayo ing'hondolo.

²⁶ Abaho kulawa mkigelo cha magate kikigwe kuulongozi wa Mndewa Imulungu, kalava gate dimoja hadigeligwe hamila, na gate dimoja dili na mavuta na kigate kimoja kisisili, vose kavika uchanha ya gamavuta na ikihili.

²⁷ Musa kawagwaa vinhu avo vose Haluni na

wanage, na wavinula uchanha kamba kilaguso cha kumulavila Mndewa Imulungu.

²⁸ Abaho Musa kavisola mmakono gao vinhu avo vose na kavisoma moto muupango wa nhosa hamoja na inhosa. Ino ayo nhosa ya kuwalava wanhu kwa Mndewa Imulungu wawe walava nhosa, nhosa inung'hila goya na imnogeza Mndewa Imulungu, ino ayo nhosa ilavagwa kwa moto.

²⁹ Abaho Musa kasola ikidali kakinula uchanha kamba kilaguso cha kumulavila Mndewa Imulungu. Hanhu ha nyama ayo ya ing'hondolo wa nhosa ya kuwalava wanhu kwa Mndewa Imulungu, mwenyego Musa kamba vija Mndewa Imulungu viyalagize.

³⁰ Abaho Musa kasola gamavuta gang'alile na idamu kulawa muupango wa nhosa, kawamizila Haluni na wanage vivija kavimizila iviwalo vao. Avo Musa kawalava Haluni na wanage na iviwalo vao kwa Mndewa Imulungu.

³¹ Musa kamulongela Haluni na wanage, “Telekeni nyama ino aho hana ulwivi lwa dihema da mting'hano na muije yose aho hamoja na gate dili mkigelo cha nhosa za kuwalava wanhu kwa Mndewa Imulungu, tendeni kamba Mndewa Imulungu viyanilagize, kamba vinhu avo vodigwa na Haluni na wanage.

³² Someni moto gate jojose donda disigale hebu nyama yonda isigale.

³³ Sikumulawe kunze ya dihema da mting'hano kwa siku zose saba, mbaka zimale siku zenu za kulavigwa kwa Mndewa Imulungu.

³⁴ Mndewa Imulungu katulagiza tuwatendele

kamba vitutenda sambi ili nzambi zenu zilo-holigwe.”

³⁵ Mukale hano hana ulwivi lwa dihema da mting'hano imisi na ikilo kwa siku saba, mwahalema mofa. Vivo viyanilagize Mndewa Imulungu.

³⁶ Avo, Haluni na wanage watenda kila kinhu kamba Musa viyalagizwe na Mndewa Imulungu.

9

Haluni kolava nhosa

¹ Vizishile siku azo saba za kutendigwa walava nhosa Haluni na wanage, avo mwiisiku ya nane Musa kawakema Haluni na wanage na iwavele wa Izilaeli.

² Musa kamulongela Haluni, “Sola bofu da ng'ombe wa kimbigalo wa nhosa ya kusegesa nzambi, vivija sola mwana ng'hondolo wa kimbigalo kwa nhosa ya kusoma moto, wanyama wose awo sikuwawe na kilema chochose. Abaho walavigwe nhosa kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

³ Walongele wanhu wa Izilaeli wagale mbuzi wa kimbigalo yalavigwe nhosa ya kusegesa nzambi, vivija wagale mwana ng'hondolo na bofu da ng'ombe weli na mwaka umoja na sikuwawe na kilema chochose ili walavigwe nhosa ya kusoma moto,

⁴ na wagale ng'ombe wa kimbigalo na ng'hondolo wa kimbigalo ili walavigwe nhosa ya kugala kuilumba. Wamgalile Mndewa Imulungu nhosa ayo na nhosa ya ndiya ihanganyigwe na mavuta kwavija lelo Mndewa kowalawila.”

⁵ Wanhu wa Izilaeli wavigala vinhu avo vose hana dihema da mting'hano kamba Musa

viyawalagize na wanhu wose wa Izilaeli wachola kwima kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

⁶ Musa kawalongela, “Vino avo viyalagize Mndewa Imulungu mweye mutende, ili ukulu wake oneke kumwenu.”

⁷ Musa kamulongela Haluni, “Genda hana uu-pango wa nhosa, ulave nhosa ya kusegesa nzambi na nhosa ya kusoma moto ili kulohola nzambi zako na nzambi za wanhu wose. Lava nhosa ayo ya kulohola nzambi za wanhu kamba Mndewa Imulungu viyalagize.”

⁸ Avo Haluni kachola muupango wa nhosa na kachinja imwana ng'ombe wa nhosa ya kusegesa nzambi zake mwenyego.

⁹ Wanage wamgalila idamu, na heyo kazabika kidole chake mwiidamu na kazibaka zimhembe zili muupango wa nhosa, damu isigale kaigida mdidako da upango wa nhosa.

¹⁰ Lakini gamavuta na zifigo na hanhu hanogile ha maini vose kavisoma moto muupango wa nhosa kamba Mndewa Imulungu viyamulagize Musa.

¹¹ Nyama na ing'hwembe kavisoma moto kunze ya ing'hambi.

¹² Abaho kachinja ing'hondolo wa nhosa ya kusoma moto. Wanage wamgalila idamu, na heyo kaimiza idamu banzi zose za upango wa nhosa.

¹³ Abaho wamgalila dipala na vihande viyagwe va ing'hondolo ayo na heyo kavisoma moto muupango wa nhosa.

¹⁴ Abaho kasunha ivinhu va mgati na imigong'ho na kavisoma moto muupango wa nhosa na ija inhosa ya kusoma moto.

¹⁵ Abaho Haluni kailava inhosa iwaigalile iwanhu. Kamchinja imbuzi wa nhosa ya kusegesa nzambi za wanhu, katenda kamba viyatendile kwa ing'ombe wa kusegesa nzambi zake mwenyego.

¹⁶ Abaho keka kuulongozi ija inhosa ya kusoma moto, imwana ng'hondolo na imwana ng'ombe na katenda kamba viyalagizwe.

¹⁷ Abaho kagala inhosa ya indiya, kadeha ganza dimoja kadisoma muupango wa nhosa hamoja na nhosa ya kusoma moto. Katenda vino kwa kwengeza inhosa ya kusoma moto ilavagwa kila siku imitondo.

¹⁸ Abaho Haluni kachinja ing'ombe wa kimbigalo na ing'hondolo wa kimbigalo kamba nhosa ya kugala kuilumba. Wanage wamgalila idamu, na heyo kaimiza banzi zose za upango wa nhosa.

¹⁹ Lakini gamavuta ga ing'ombe ayo na ing'hondolo ayo na mavuta geli muusapi na zifigo na hanhu hanogile ha maini na mavuta geli mumkila wa ing'hondolo,

²⁰ wavigela mvidali na Haluni kavisoma moto muupango wa nhosa.

²¹ Haluni kavinula uchanha ividali na ivihili va ukudila va ing'hondolo na ing'ombe, kamba kilaguso cha kumulavila Mndewa Imulungu, kamba Musa viyalagize.

²² Abaho Haluni viyamambukize kulava nhosa zose, kenula makono gake kawatambikila wanhu, abaho kahumuluka hasi.

²³ Abaho Musa na Haluni wachola kuna dihema da mting'hano. Viwalawile kunze wawatambikila wanhu, na ukulu wa Mndewa Imulungu uwalaw-

ilila wanhu wose.

²⁴ Moto ulawa muukulu wa Mndewa Imulungu uzisoma nhosa zose na gamavuta geli muupango wa nhosa. Wanhu viwone avo, wakemelela kwa deng'ho waidulika mbaka hasi wamtambikila Mndewa Imulungu.

10

Nzambi ya Nadabu na Abihu

¹ Wanage Haluni, Nadabu na Abihu kila imoja kasola kiya cha kuhalila moto, weka moto na ubani, wamulavila Mndewa Imulungu moto haulondigwa, kwavija Mndewa Imulungu hawalagize watende vivo.

² Bahaja Mndewa Imulungu kagala moto uwalukuza wose, wafa kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

³ Musa kamulongela Haluni, “Vino avo viyalongile Mndewa Imulungu, ‘Noilagusa kamba niye ning'ala kwa wanhu wose onda weze behi yangu, na notogoligwa mgameso ga wanhu wose!’ ” Haluni kanyamala tuluu.

⁴ Musa kawakema Mishaeli na Elisafani wanage Uzieli, tatake mdodo Haluni. Kawalongela soleni imitufi ino mibili ya ndugu zenu igaleni kunze ya ing'hambi kutali na ulwivi lwa dihema da mt-ing'hano.

⁵ Avo wachola wagoga iviwalo va awo wafle wawagala kunze ya ing'hambi kamba Musa viyalagize.

⁶ Abaho Musa kamulongela Haluni na wanage wabili, Eleazali na Itamali, “Sikumuleke kubunha mvili zenu na sikumuiyalale kwa kudega dega

viwalo venu, bule mofa na Mndewa Imulungu kowagevuzikila wanhu wose. Lakini ndugu zenu na wanhu wose wa Izilaeli, odaha kuiyalala mbuli ya awo walukuzigwe na Mndewa Imulungu.

⁷ Mweye sikumulawe kunze ya dihema da mting'hano, bule mofa kwavija musaguligwa na Mndewa Imulungu na mugidiligwa mavuta gang'alile.” Haluni na wanage watenda kamba Musa viyalongile.

Malagizo kwa walava nhosa

⁸ Abaho Mndewa Imulungu kamulongela Haluni,

⁹ “Gweye na wanago mwahengila mna dihema da mting'hano sikumung'we ugimbi hebu divai bule mofa. Lagizo dino mudigoge kwa ulelo wenu wose onda wize.

¹⁰ Molondigwa mugajuwe gaja galavigwe kwa Imulungu na gaja ga iwanhu na mugajuwe gaja gang'alile na gaja gafitile.

¹¹ Muwafundize wanhu wa Izilaeli malagizo gose ganiwagwelele kubitila Musa.”

¹² Musa kamulongela Haluni na wanage wasigale Eleazali na Itamali, “Soleni ndiya ya inhosa isigale kulawa kuna inhosa ilavigwe kwa Mndewa Imulungu kwa moto, muidile behi na uupango wa nhosa bila kugela hamila, kwavija nhosa ayo ing'ala ng'hani.

¹³ Avo idileni hanhu hang'alile kwavija dijo ajo fungu jenu gweye na wanago mna zinhosa zilavagwa kwa Mndewa kwa moto, vivo viyandagize Mndewa Imulungu.

¹⁴ Lakini gweye na wanago, wa ikimbigalo na wa ikitwanzi na wanhu okala mng'anda yako, modaha kuja ikidali na ikihili vikalile vinuligwe uchanha kamba kilaguso cha kumulavila Mndewa Imulungu. Dileni hanhu hong'ala kwavija kugweleligwa gweye na ulelo wako kamba fungu jenu kulawa mzinhusa za kugala kuilumba zigaligwa na wanhu wa Izilaeli.

¹⁵ Avo galeni ikihili na ikidali na gamavuta vili nhosa ya kusoma moto, ili vose vinuligwe uchanha kamba kilaguso cha kumulavila Mndewa Imulungu. Avo vose vokuwa vako gweye na ulelo wako kamba Mndewa Imulungu viyalagize.”

¹⁶ Musa viyauzile imbuzi wa nhosa ya kusegesa nzambi kakwahi kalongeligwa wamulava mwaka, Musa kawagevuzikila Eleazali na Itamali, iwana wasigale wa Haluni.

¹⁷ Kawalongela, “Habali hamuidile inyama ya nhosa ya kusegesa nzambi hanhu hong'ala? Kwavija nhosa ayo ing'ala ng'hani na mugweleligwa mweye mbuli ya kusegesa nzambi za wanhu wa Izilaeli kwa kuwatendela lohoho kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

¹⁸ Avo, kwavija idamu yake haigaligwe hanhu hong'ala, mwahaidile inyama hanhu hong'ala, kamba vinilagize.”

¹⁹ Haluni kamulongela Musa, “Lelo wamulavila Mndewa Imulungu nhosa yao ya kusegesa nzambi na nhosa ya kusoma moto, lakini gehile gandawila. Vino Mndewa yahanogezwe kamba nahaidile lelo inhosa ya kusegesa nzambi?”

²⁰ Musa viyahulike vivo, kakala moyo kwatu.

11

Wanyama odigwa na hawadigwa (Kumbukumbu 14:3-21)

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa na Haluni,

² “Walongele wanhu wa Izilaeli, ‘Mna iwanyama weli mwiisi, wano awo wakudigwa.

³ Modaha kumuja mnyama yoyose yatulike mmibang'ho na ija yoselula gaja gayadile na koga-gaja kabili.

⁴ Sikumuje mnyama yoyose yoselula lakini mibang'ho yake haitulike hebu mnyama yeli na mibang'ho itulike lakini haselula bule. Sikumuje ngamiya kwavija koselula lakini mibang'ho yake haitulike bule. Mnyama ayo kumwenu mweye kafita.

⁵ Ndezi sikumuje, ayo koselula lakini kabule mibang'ho itulike, avo ayo kafita kumwenu.

⁶ Buga sikumuje, ayo koselula lakini mibang'ho yake haitulike, avo ayo kafita kumwenu.

⁷ Nguluwe sikumuje, ayo kana mibang'ho itulike lakini haselula bule, avo ayo kafita kumwenu.

⁸ Wanyama awo wafita kumwenu, avo sikumuje nyama yao hebu kukwasa mitufi yao.

⁹ “‘Viumbe wose okala mbahali na okala muulwanda, modaha kuwaja wano, waja weli na minzaka nzaka na makalabamba.

¹⁰ Lakini kiumbe chochose kikala mbahali hebu muulwanda, kamba chabule minzaka nzaka hebu makalabamba sikumuje, avo vose vifita kumwenu.

¹¹ Kwavija viumbe avo vifita kumwenu, sikumuje nyama yao hebu kukwasa mitufi yao.

12 Chochose kikala mgamazi na kuno chabule minzaka nzaka na makalabamba acho kifita kumwenu.

13 “ ‘Ndege wano wafita kumwenu, avo siku-muwaje, mhungu, jola, kimhanga,

14 kidumule na makungule na ndege wose wayagwe waigalile na hewo,

15 na ndege wose waigalile na bondwa.

16 Sikumuje mbuni na kilopo na dudumizi na vimhanga wayagwe,

17 bundi na mumbi na bundi mkulu,

18 bundi mzelu na bundi luwala na kinyang'huwi,

19 lawalawa na aina zose za nyamkuta, lugawa na gombalima.

20 “ ‘Wang'onyo wose oguluka na otambala wao wafita kumwenu, sikumuje.

21 Lakini wang'onyo weli na mabawa na oghenda kwa kuzumha zumha modaha kuwaja.

22 Mna iwang'onyo awo modaha kuwaja wano, kila aina ya nzige, kila aina ya senene, kila aina ya mbalangulu na kila aina ya nyenze.

23 Lakini wang'onyo wose wayagwe oguluka na otambala, awo wafita kumwenu.

24 “ ‘Munhu yoyose yokwasa imitufi ya iwanyama awo kokuwa kafita mbaka ichungulo.

25 Munhu yonda yaipape imitufi ayo kokuwa kafita mbaka ichungulo na yafuwe viwalo vake.

26 Mnyama yoyose mibang'ho yake haitulike hebu haselula, ayo kafita kumwenu, na munhu yoyose yonda yakwase mtufi wake kokuwa kafita.

27 Wanyama wose oghenda kwa mifumbi ya mibang'ho yao hamoja wana magulu mane awo

wafita kumwenu, munhu yoyose yonda yakwase imitufi yao kokuwa kafita mbaka ichungulo.

²⁸ Munhu yoyose yonda yapape mitufi yao yafuwe viwalo vake na kokuwa kafita mbaka ichungulo.

²⁹ “Mna iwang'onyo ogenda kwa magulu, wano wafita kumwenu, lukwili na mbewa na kila aina ya ng'henge,

³⁰ gong'ole na mbulu luwala na guluguja na ng'hakala na lwihu.

³¹ Wang'onyo awo wose wafita kumwenu, munhu yoyose yonda yakwase mitufi yao kokuwa kafita mbaka ichungulo.

³² Mtufi wa wang'onyo awo wahagwila kinhu chochose kiwe cha mbiki hebu kiwalo hebu ng'hwembe hebu kiloba hebu kiya chochose, kisunhigwe kwa mazi, na chokuwa kifita mbaka ichungulo.

³³ Kamba mtufi wa wang'onyo awo ulagalila mnongo, chochose kili mnongo ayo kifita na nongo ayo ituligwe.

³⁴ Ndiya yoyose yahakwasigwa na mazi golawa mnongo ayo yokuwa ifita, na kinhu chochose cha kung'wa kili mnongo ayo, chokuwa kifita.

³⁵ Mtufi wa mng'onyo ayo wahalagalila mkinhu chochose, kinhu acho chokuwa kifita. Kamba kinhu acho tanuli hebu jiko da ulongo avo dituligwe. Viya avo vifita kumwenu.

³⁶ Lakini kisima hebu nzasa vokuwa ving'ala, hamoja kinhu chochose kiyagwe chahakwasa mtufi awo chokuwa kifita.

³⁷ Mtufi wa mng'onyo yoyose wahalagalila mzimbeyu za kuhanda, mbeyu azo hazifita bule.

³⁸ Lakini kamba mbeyu zilowekigwa mgamazi na mtufi wa mng'onyo yoyose wahalagalila mumo, mbeyu azo zifita kumwenu.

³⁹ “ ‘Kamba mng'onyo yoyose yumulongeligwe modaha kumuja kafa mwenyego, munhu yonda yakwase mtufi wake kokuwa kafita mbaka ichungulo.

⁴⁰ Munhu yoyose yoja ng'hone yafuwe viwalo vake, na kokuwa kafita mbaka ichungulo. Munhu yoyose yonda yapape ng'hone yafuwe viwalo vake na kokuwa kafita mbaka ichungulo.

⁴¹ “ ‘Mng'onyo yoyose yotambala mwiisi kafita kumwenu, sikumuje.

⁴² Sikumuje mng'onyo yoyose yogenda kwa inda yake hebu yogenda kwa magulu gake gose mane hebu yeli na magulu mengi, awo wafita kumwenu.

⁴³ Avo sikumuifitize kwa kuja wang'onyo awo na sikumuifitize kwa kukwasa imitufi yao.

⁴⁴ Niye na Mndewa Imulungu wenu, ilaveni wenyego kumwangu na muwe wanhu wang'alile kwavija niye ning'ala. Avo sikumuifitize kwa mng'onyo yoyose mwiisi.

⁴⁵ Kwavija niye ayo Mndewa Imulungu ni-walavile mweye mwiisi ya Misili ili niwe Imulungu wenu, awo muwe wanhu wang'alile kwavija niye ning'ala.

⁴⁶ “ ‘Gano gago malagizo ga wanyama na ndege na wang'onyo wose ogenda mgamazi na waja otambala mwiisi.

⁴⁷ Avo mujuwe kusagula, wang'onyo wafitile na hawafitile na wang'onyo odigwa na hawadigwa.’ ”

12

Watwanzi viwotendigwa wang'ale wahalelaga wana

¹ Mndewa Imulungu kamgwaa Musa malagizogano,

² “Walongele wanhu wa Izilaeli, ‘Mtwanzi yagogile inda na kulela mwana wa kimbigalo, kokuwa kafita kwa siku saba kamba viyawaga kafita mna ikipindi chake cha kutumika.

³ Siku da nane imwana yengizigwe kumbi.

⁴ Abaho mtwanzi ayo kogendelela kukala yafitile kwa siku malongo madatu na ndatu. Kipindi acho chose sikuyakwase kinhu chochose king'alile hebu kwingila hanhu hang'alile mbaka zimale siku za kutendigwa yang'ale mbuli ya kulawa ng'hunga.

⁵ “ ‘Kamba mtwanzi kalela mwana wa kitwanzi, mtwanzi ayo kokala kafita kwa wiki mbili, kamba viyawaga mna ikipindi chake cha kutumika. Na kokala kwa siku malongo sita na sita mbaka zishe siku za kutendigwa yang'ale mbuli ya kulawa ng'hunga.

⁶ “ ‘Siku za kutendigwa yang'ale zahesha, iwe kalela mwana wa kimbigalo hebu wa kitwanzi, yamgalile mulava nhosa hana ulwivi lwa dihema da mting'hano mwana ng'hondolo wa mwaka umoja mbuli ya nhosa ya kusoma moto na kinda da njiwa hebu huwa, mbuli ya nhosa ya kusegesa nzambi.

⁷ Mulava nhosa yamulavile nhosa ayo kuulongozi wa Mndewa Imulungu na yamtendele mtwanzi ayo nhosa ya lohola da nzambi. Avo mtwanzi ayo kokuwa kang'ala mbuli ya kulawa

ng'hunga. Gano gago malagizo mbuli ya mtwanzi yoyose yolela mwana wa kitwanzi hebu wa kimbigalo.

⁸ “Kamba hadaha kugala mwana ng'hondolo, yagale huwa wabili hebu makinda mabili ga njiwa, imoja yawe nhosa ya kusoma moto na iyagwe yawe nhosa ya kusegesa nzambi. Mulava nhosa yamtendele mtwanzi ayo nhosa ya lohola da nzambi, na heyo kokuwa kong'ala.’ ”

13

Malagizo mbuli ya utamu wa dikulu

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa na Haluni,

² “Kamba munhu kavimba hebu kana pute hebu punye na yahakoneka kamba utamu wa dikulu, yagaligwe kwa Haluni imulava nhosa hebu kwa imoja wa wanage yeli mulava nhosa.

³ Mulava nhosa yakikagule goya ikilonda kili mulukuli na kamba mvili zili mkilonda ziwa nzelu na kilonda kihimbika ng'hani kubanza ing'hwembe, awo okuwa utamu wa dikulu. Mulava nhosa yahamambukiza kumkagula, yawalongele wanhu kamba munhu ayo kafita.

⁴ Kamba dipunye dili mwiing'hwembe yake zelu, lakini hadihimbike ng'hani kubanza ing'hwembe na zimvili hazili nzelu, mulava nhosa yamwike munhu ayo kutali na iwanhu kwa siku saba.

⁵ Siku da saba mulava nhosa yamkagule, na kamba yahakona idipunye hadigaluke na hadihimbike ng'hani mna ing'hwembe yagendelele

kumuleka munhu ayo hanhu aho kwa siku saba ziyagwe.

⁶ Siku da saba mulava nhosa yamkagule kabili na kamba dipunye disonga kuhona na hajenele mwiing'hwembe, munhu ayo yafuwe viwalo vake na mulava nhosa yawalongele wanhu kamba munhu ayo kang'ala na kamba dikala punye na siyo utamu wa dikulu.

⁷ Lakini kamba dipunye ajo disonga kwenela mulukuli, kulawa siku dija mulava nhosa viya-mambukize kumkagula na kawalongela wanhu kamba kang'ala, avo munhu ayo yachole kabili kwa mulava nhosa.

⁸ Mulava nhosa yamkagule na kamba dipunye jenela mulukuli, yawalongele wanhu kamba munhu ayo kafita, na kamba awo utamu wa dikulu.

⁹ “Munhu yoyose yahawa na utamu wa dikulu yagaligwe kwa mulava nhosa.

¹⁰ Mulava nhosa yamkagule na kamba kana kilonda kibisi kizelu kitendile mvili zake ziwe nzelu na kina udusi,

¹¹ awo okuwa utamu wa dikulu wa siku nyingi. Mulava nhosa yawalongele wanhu kamba munhu ayo kafita, na sikuyamgale kutali na iwanhu, kwavija kajuwa goya kamba kafita.

¹² Kamba utamu wenela mulukuli lose, kulawa kudipala mbaka muulwayo kamba voyokona imulava nhosa,

¹³ yamkagule kabili. Yahakona utamu awo wenela mulukuli lose, avo yawalongele wanhu kamba munhu ayo kang'ala. Kwavija lukuli lose luzelu avo munhu ayo kang'ala.

¹⁴ Lakini mulukuli lwa munhu ayo mwahawa na kilonda kibisi, awo munhu ayo kokuwa kafita.

¹⁵ Mulava nhosa yakikagule acho ikilonda kibisi, na kuwalongela wanhu kamba munhu ayo kafita kwavija awo utamu wa dikulu.

¹⁶ Lakini acho ikilonda kibisi chahagaluka kabili kuwa kizelu munhu ayo yabwele kwa mulava nhosa.

¹⁷ Mulava nhosa yamkagule na kamba ikilonda acho kigaluka kizelu, baho mulava nhosa yawalongele wanhu kamba munhu ayo kang'ala.

¹⁸ “Kamba munhu kana pute abaho dihona,

¹⁹ na baho kudikalile dipute hagaluka punye hebu hadung'hu na hana udusi, munhu ayo yamulagusile imulava nhosa.

²⁰ Mulava nhosa yamkagule na kamba dipunye dihimbika ng'hani na zimvili zigaluka nzelu, mulava nhosa yawalongele wanhu kamba munhu ayo kafita, awo okuwa utamu wa dikulu ulawilile mbuli ya idipute.

²¹ Lakini kamba mulava nhosa yahamkagula na kuduho mvili nzelu na hadihimbike ng'hani na dosonga kuhona, baho mulava nhosa yamwike kutali na iwanhu kwa siku saba.

²² Kamba punye ajo jenela mulukuli lose, mulava nhosa yawalongele wanhu kamba munhu ayo kafita, awo utamu wa dikulu.

²³ Lakini kamba dipute hadigaluke na hajejele bule ila yokoneka ng'hovu ya punye iiyeka, awo mulava nhosa yawalongele wanhu kamba munhu ayo kang'ala.

²⁴ “Kamba munhu kalukula na ikilonda kiwa kidung'hu hebu kizelu,

²⁵ mulava nhosa yakikagule ikilonda acho, na kamba zimvili zikaluka nzelu na kihimbika ng'hani, awo okuwa utamu wa dikulu ulawilila hanhu aho halukule. Mulava nhosa yawalongele wanhu kamba munhu ayo kafita, awo okuwa utamu wa dikulu.

²⁶ Lakini kamba imulava nhosa yahamkagula na kuduhu mvili nzelu mna ikilonda na kamba hakihimbike na kisonga kuhona, baho imulava nhosa yamwike munhu ayo kutali na iwanhu kwa siku saba.

²⁷ Siku da saba mulava nhosa yamkagule na kamba ikilonda chenela mulukuli lose, mulava nhosa yawalongele wanhu kamba munhu ayo kafita, awo okuwa utamu wa dikulu.

²⁸ Lakini kamba kilonda acho hachenele, ila kisonga kuhona, acho chokuwa kilonda cha kulukula, avo imulava nhosa yawalongele wanhu kamba munhu ayo kang'ala, kwavija kana ng'hovu ya kulukula iyyeka.

²⁹ “Kamba mtwanzi hebu mbigalo kana kilonda kudipala hebu mkidevu,

³⁰ mulava nhosa yakikagule, na kamba kihimbika ng'hani na zimvili za njano na sisili, avo mulava nhosa yawalongele wanhu kamba munhu ayo kafita, awo okuwa utamu wa dikulu wa kudipala hebu wa mkidevu.

³¹ Lakini kamba mulava nhosa yahakona kamba ikilonda hakihimbike na zimvili siyo nhitu, baho mulava nhosa yamwike munhu ayo kutali na iwanhu kwa siku saba.

³² Siku da saba mulava nhosa yakikagule ikilonda na kamba kilonda acho hachenele na kuduhu mvili zili za njano na ikilonda hakihimbike,

³³ awo munhu ayo yabee mvili zake hebu ndevu zake hasigale aho hana ikilonda. Abaho mulava nhosa yamwike munhu ayo kutali na iwanhu kwa siku saba ziyagwe.

³⁴ Siku da saba mulava nhosa yakikagule ikilonda. Yahakona acho ikilonda hachenele mulukuli na hakihibike ng'hani, munhu ayo yafuwe viwalo vake na imulava nhosa yawalongele wanhu kamba munhu ayo kang'ala.

³⁵ Lakini ikilonda acho chahasonga kwenela, kulawa aho imulava nhosa viyawalongele wanhu kamba munhu ayo kang'ala,

³⁶ imulava nhosa yamkagule kabili. Kamba ikilonda chenela mulukuli, mulava nhosa halondigwa yalole kamba kana mvili za njano, kwavija munhu ayo kokuwa kafita.

³⁷ Lakini kamba mulava nhosa yahakona ikilonda kihona na mvili nhitu zota hanhu aho, awo ikilonda kihona na imulava nhosa yawalongele wanhu kamba munhu ayo kang'ala.

³⁸ “Kamba munhu yoyose kana punye zelu mulukuli lwake,

³⁹ mulava nhosa yamkagule munhu ayo. Kamba mulava nhosa yahakona punye ajo zelu kidogo ajo dokuwa punye diiyeka, munhu ayo kokuwa kang'ala.

⁴⁰ “Kamba mbigalo kana halaza, munhu ayo kang'ala.

⁴¹ Kamba halaza jake disongela kukihanga mbaka kukisogo, munhu ayo kokuwa kang'ala kwavija dijo halaza diiyeka.

⁴² Lakini kamba kudindosi kudili dihalaza hebu kukihanga kuna punye dung'hu na zelu, awo

okuwa utamu wa dikulu ulawilila aho hana dihalaza dili kudindosi hebu kukihanga.

⁴³ Mulava nhosa yamkagule, na kamba punye ajo dung'hu na zelu na dina udusi aho kuna idihalaza dili kudindosi hebu kukihanga na dokoneka kamba utamu wa dikulu,

⁴⁴ munhu ayo kana utamu wa dikulu na avo kafita. Mulava nhosa yawalongele wanhu kamba munhu ayo kafita kwavija utamu wake wamdi-pala.

⁴⁵ “Munhu yeli na utamu wa dikulu yavale midambwada na mvili zake sikuyazibunhe na yagubike imhula na umulomo na yachole yolonga, ‘Niye nifita, niye nifita!’

⁴⁶ Kokala yafitile siku zose viyokugula utamu awo. Yakale kutali na iwanhu kunze ya ing'hambi.

Malagizo ga minyela nyela ili mkiwalo

⁴⁷ “Kamba kuna minyela nyela kuna ikiwalo, kiwe kiwalo cha sufi hebu kitani,

⁴⁸ kiwe kilukigwa hebu kisokotigwa kwa kitani hebu sufi, hebu kiwe kiwalo cha ng'hwembe yoyose,

⁴⁹ na kamba iminyela nyela ayo ina langi ya jani bisi hebu midung'hu na yokwenela mna ikiwalo acho, avo yalagusiligwe mulava nhosa.

⁵⁰ Mulava nhosa yakikagule kiwalo acho kili na minyela nyela na yakike kumgwazo kiiyeka kwa siku saba.

⁵¹ Siku da saba yakikagule kiwalo acho na kamba minyela nyela ayo yenela mna ikiwalo

acho, kiwe kilukigwa hebu kisokotigwa hebu kiwalo cha ng'hwembe yoyose, kiwalo acho kina minyela nyela ya utamu avo chokuwa kifita.

⁵² Mulava nhosa yakilukuze kiwalo acho kwavija kina minyela nyela ya utamu.

⁵³ “Kamba mulava nhosa yahakona minyela nyela ayo hayenele mna ikiwalo acho,

⁵⁴ avo yalagize kiwalo acho kifuwigwe na kikigwe kumgwazo kiiyeka kwa siku saba ziyagwe.

⁵⁵ Abaho mulava nhosa yakikagule na kamba kokona hanhu hakalile na iminyela nyela kwa vivija hata kamba hayenele, avo kiwalo acho kifita na kilukuzigwe, iwe iminyela nyela yao ya kukisogo hebu kuulongozi.

⁵⁶ Kamba mulava nhosa yahakona minyela nyela ayo isonga kulawa viwamambukize kukifuwa ikiwalo, avo yahamovole hanhu aho hakalile na iminyela nyela ya utamu.

⁵⁷ Abaho kamba minyela nyela ayo yokoneka kabili aho kumwande na kumbe ikala yenele mna ikiwalo acho. Avo kiwalo acho kilukuzigwe.

⁵⁸ Lakini kamba minyela nyela isegela mkiwalo kifuwigwe, kiwalo acho kifuwigwe kabili ili king'ale.

⁵⁹ “Avo gano gago malagizo ga minyela nyela ya utamu ulawilila mna ikiwalo cha sufi hebu kitani hebu kilukigwe hebu kisokotigwe hebu kiwalo cha ng'hwembe yoyose. Avo kwa nzila ayo modaha kujuwa kiwalo kifitile na kiwalo king'alile.”

14

Nhosa za kuhonyigwa utamu wa dikulu

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

² “Gano gago malagizo ga munhu yeli na utamu wa dikulu mna isiku ya kuhonyigwa kwake. Yahahonyigwa yagaligwe kwa mulava nhosa.

³ Mulava nhosa yachole na munhu ayo kunze ya ing'hambi yakamkagule. Kamba munhu ayo kahonyigwa utamu wake wa dikulu,

⁴ baho mulava nhosa yawalagize wanhu wagale ndege wabili wagima wang'alile, na vivija wagale kibanzi cha biki dikemigwa mwelezi na sufi ndung'hu na bunho da hisopo mbuli ya munhu ayo yotendigwa yang'ale.

⁵ Mulava nhosa yalagize wamchinje ndege imoja mna inongo ili na mazi ganogile ga nzasa.

⁶ Mulava nhosa yamsole ndege iyagwe yeli mgima na ikibanzi cha biki da mwelezi na sufi ndung'hu na bunho da hisopo wavigele vose mna idamu ya indege yachinjigwe.

⁷ Abaho yammizile idamu miyanza saba munhu ayo yahonyigwe, kuno komulongela munhu ayo ung'ale. Ija indege imgima yamulekese yachole mmigunda kunze ya dibuga.

⁸ Abaho munhu ayo yotendigwa yang'hale yafuwe viwalo vake, na yabee mvili zake zose na yakoge mazi, abaho kokuwa kang'ala. Kodaha kubwela mwiing'hambi lakini yakale kunze ya kibanda chake kwa siku saba.

⁹ Siku ya saba yabee mvili zake zose kabili, na yabee ndevu zake na ng'humbitu na mvili zose zili

mulukuli. Abaho yafuwe viwalo vake na yakoge mazi na heyo kokuwa kang'ala.

¹⁰ “Siku da nane yagale wana ng'hondolo wabili wa kimbigalo welibule kilema chochose, na yagale ng'hondolo wa kitwanzi wa mwaka umoja yelibule kilema chochose, na yagale mhishi imoja na vibaba vibili va usage unogile utibwilizigwe na mavuta mbuli ya nhosa ya ndiya hamoja na mavuta selusi imoja ya nyhupa.

¹¹ Mulava nhosa yomtenda munhu ayo yang'ale yamgale kwa Mndewa Imulungu behi ya ulwivi lwa dihema da mting'hano hamoja na vinhu vose viyagalile.

¹² Mulava nhosa yasole mwana ng'hondolo imoja wa kimbigalo yamulave nhosa ya kulihila gehile hamoja na gaja gamavuta selusi imoja ya nyhupa. Yavinule uchanha kamba kilaguso cha kumulavila Mndewa Imulungu.

¹³ Abaho yamchinje ayo imwana ng'hondolo hanhu hang'alile howochinjiligwa wanyama wa nhosa ya kusegesa nzambi na nhosa ya kusoma moto. Nhosa ino ya kulihila gehile kamba viiwaga kwa nhosa ya kusegesa nzambi, imulava nhosa ayo yosola izinyama, nhosa zino zing'ala ng'hani.

¹⁴ Mulava nhosa yasole idamu ya nhosa ya kulihila gehile na yambake munhu ayo yotendigwa yang'ale mna digwiti jake da mkono wa kudila na mdidole ng'hulu da mkono wa kudila na mdidole ng'hulu da mgulu wa mkono wa kudila.

¹⁵ Abaho mulava nhosa yasole mavuta kidogo ya gaja selusi imoja ya mavuta na yagagide mna diganza da mkono wake wa kumoso.

¹⁶ Yazabike kidole chake cha mkono wa kudila

mna gamavuta gago na yammizile munhu ayo yotendigwa yang'ale miyanza saba kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

¹⁷ Mavuta gayagwe gasigale mumkono wa mulava nhosa yambake munhu ayo yotendigwa yang'ale mna digwiti jake da mkono wa kudila na mdidole ng'hulu da mkono wake wa kudila na mdidole ng'hulu da mgulu wake wa mkono wa kudila hanhu bahaja hayabakigwe idamu ya nhosa ya kulihila gehile.

¹⁸ Mavuta gasigale yambake munhu ayo kudi-pala. Kwa nzila ayo imulava nhosa komtendela lohola da nzambi kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

¹⁹ “Mulava nhosa yailave inhosa ya kusegesa nzambi na yamtendele lohola da nzambi ili kusegesa kufita kwake. Abaho yamchinje mwana ng'hondolo wa nhosa ya kusoma moto.

²⁰ Mulava nhosa yailave ija inhosa ya kusoma moto na nhosa ya indiya muupango wa nhosa. Baho mulava nhosa komtendela munhu ayo lohola da nzambi, na heyo kokuwa kang'ala.

²¹ “Lakini kamba munhu mkiwa hadaha kulava vinhu vose avo, baho yagale mwana ng'hondolo imoja wa kimbigalo yawe nhosa ya kulihila gehile, yainule uchanha kamba kilaguso cha kumulavila Mndewa Imulungu ili kumtendela munhu ayo lohola da nzambi zake. Vivija yagale vibaba vibili va usage unogile utibwilizigwe na mavuta mbuli ya nhosa ya ndiya na mavuta selusi imoja ya nyhupa.

²² Vivija yagale huwa wabili hebu makinda mabili ga njiwa kamba vonda yadahe, kinda dimoja

dokuwa mbuli ya nhosa ya kusegesa nzambi na diyagwe mbuli ya nhosa ya kusoma moto.

²³ Siku da nane yamgalile mulava nhosa vinhu avo hana ulwivi lwa dihema da mting'hano mbuli ya kusegesigwa ukufita kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

²⁴ Mulava nhosa yamsole ayo imwana ng'hondolo wa kimbigalo wa nhosa ya kulihila gehile hamoja na gaja gamavuta selusi imoja ya nyhupa na yavinule uchanha kamba kilaguso cha kumulavila Mndewa Imulungu.

²⁵ Abaho yamchinje ayo imwana ng'hondolo wa kimbigalo wa nhosa ya kulihila gehile. Mulava nhosa yasole idamu kidogo yambake munhu ayo yotendigwa yang'ale mna digwiti da mkono wa kudila, na mna didole ng'hulu da mkono wa kudila na mdidole ng'hulu da mgulu wa mkono wa kudila.

²⁶ Mulava nhosa yagide mavuta kidogo mdiganza jake da mkono wa kumoso.

²⁷ Abaho yammizile kwa kidole cha mkono wa kudila munhu ayo gago gamavuta geli mdiganza jake da mkono wa kumoso miyanza saba kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

²⁸ Mulava nhosa yambake mavuta munhu ayo mdigwiti da mkono wa kudila, na mna didole ng'hulu da mkono wa kudila na mdidole ng'hulu da mgulu wa mkono wa kudila. Yambake hanhu aho hayambakile idamu ya nhosa ya kulihila gehile.

²⁹ Mavuta gasigale mumkono wake yambake munhu ayo mdipala, ili yamtendele loholo da nzambi kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

³⁰ Abaho mulava nhosa yasole imoja mna iwa huwa wabili hebu iwa njiwa wabili kamba munhu ayo viyadahile kugala.

³¹ Imoja kokuwa kwa nhosa ya kusegesa nzambi na iyagwe mbuli ya nhosa ya kusoma moto. Vivija yalave nhosa ya ndiya, na mulava nhosa yamtendele lohola da nzambi kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

³² Gano gago malagizo mbuli ya munhu yeli na utamu wa dikulu yolemelwa kugala nhosa ya kumtenda yang'ale.”

Kimvuguya cha ng'anda

³³ Mndewa Imulungu kamulongela Musa na Haluni,

³⁴ “Mwahengila mwiisi ya Kanaani ayo ini-wagwaa iwe yenu, niye notenda kimvuguya cha utamu wa dikulu choneke mna kiwambaza cha ng'anda imoja mna iisi yonda niwagwee iwe yenu.

³⁵ Avo mwene ng'anda ayo yamulonge mulava nhosa kamba kimvuguya cha utamu wa dikulu choneka mng'anda yake.

³⁶ Mulava nhosa yalagize vinhu vose vili mng'anda ayo vilavigwe kunze yang'hali hanasonga kuikagula ing'anda, ili kutenda vinhu avo vose sikuvifite. Abaho mulava nhosa yengile mng'anda ayo yaikagule.

³⁷ Yakikagule goya kimvuguya acho, na kamba choneka mna ikiwambaza na kitenda madoa ga langi ya ukole hebu ndung'hu na kamba madoa gago gengila mna ikiwambaza,

³⁸ baho mulava nhosa yalawe kunze na yai-hinde ng'anda ayo kwa siku saba.

³⁹ Siku da saba mulava nhosa yabwele yaikag-ule ng'anda ayo kabili. Kamba kimvuguya acho chenela mna kiwambaza,

⁴⁰ yalagize gamabwe geli na ikimvuguya galav-igwe gasigwe hanhu hafitile kunze ya dibuga.

⁴¹ Dikando da ing'anda ayo dikwatigwe na ditimbwisi jasigwe hanhu hafitile kunze ya dibuga.

⁴² Abaho wasole mabwe gayagwe wazenge hanhu aho na wakuluge dikando kabili.

⁴³ “Kamba kimvuguya acho choneka kabili vi-wamambukize kugasegesa gamabwe na kukwata dikando na kukuluga kabili,

⁴⁴ mulava nhosa yeze kuikagula. Kamba kimvuguya acho chenela mng'anda, baho acho chokuwa kimvuguya cha utamu na ng'anda ayo yokuwa ifita.

⁴⁵ Ng'anda ayo ituligwe na mabwe gake na dikando na mizengo yake vigaligwe hanhu hafi-tile kunze ya dibuga.

⁴⁶ Vivija munhu yoyose yonda yengile mng'anda ayo kipindi viihindigwe kokuwa kafita mbaka ichungulo.

⁴⁷ Munhu yoyose yonda yawase hebu kudila mng'anda ayo yafuwe viwalo vake.

⁴⁸ “Lakini kamba mulava nhosa yahaikagula ng'anda ayo na kona kamba ikimvuguya hakib-welile kabili mng'anda ayo viwakuluge dikando, baho yawalongele wanhu kamba ng'anda ayo ing'ala, kwavija ikimvuguya kiségela.

⁴⁹ Ili kutenda ng'anda ayo ing'ale, mwene ng'anda yagale ndege wabili hamoja na kibimhi cha biki da mwelezi na sufi ndung'hu na bunho da hisopo.

⁵⁰ Yamchinje ndege imoja mwiinongo ili na mazi ganogile ga nzasa.

⁵¹ Abaho yasole ikibimhi cha dibiki da mwelezi na dibunho da hisopo na isufi ndung'hu hamoja na ija indege iyagwe mgima na yavigele vose mwi-idamu ya ija indege yachinjigwe. Abaho yaimize idamu mng'anda ayo miyanza saba.

⁵² Vino avo vonda yaitende ng'anda ayo ing'ale kwa idamu ya ndege, na mazi ganogile ga nzasa na ndege yeli mgima na ikibimhi cha biki da mwelezi na bunho da hisopo na sufi ndung'hu.

⁵³ Ija indege yeli mgima yamulekese yachole mmigunda kunze ya dibuga. Vino avo vonda yailohole ing'anda ayo, nayo yokuwa ing'ala.

⁵⁴ “Gano gago malagizo ga utamu wa dikulu,

⁵⁵ na kimvuguya kili mviwambaza va ng'anda hebu minyela nyela ili mkiwalo,

⁵⁶ pute hebu uvimbe hebu punye,

⁵⁷ ili mujuwe kinhu gani kifitile na kinhu gani king'alile. Avo, gano gago malagizo ga ivitamu avo vose.”

15

Vinhu vimtenda munhu yafite

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa na Haluni,

² “Walongele vino wanhu wa Izilaeli, ‘Mbigalo yoyose yahalava udusi, udusi awo ufiti.

³ Udusi awo uwe ogendelela kulawa hebu uhaleka kulawa mbigalo ayo kokuwa kafita, udusi awo omtenda yafite.

⁴ Lusazi londa yawasile mbigalo ayo hebu kigoda chonda yakalile chokuwa kifita.

⁵ Munhu yoyose yonda yakwase lusazi lwa mbigalo ayo yafuwe viwalo vake na yakoge na heyo kokuwa kafita mbaka ichungulo.

⁶ Munhu yoyose yonda yakalile kinhu kiyakalile mbigalo ayo yolawa na udusi yafuwe viwalo vake na yakoge, na heyo kokuwa kafita mbaka ichungulo.

⁷ Munhu yoyose yonda yamkwase mbigalo yolawa na udusi yafuwe viwalo vake na yakoge, na heyo kokuwa kafita mbaka ichungulo.

⁸ Mbigalo yolawa na udusi yahamtemela mate munhu iyagwe munhu ayo yafuwe viwalo vake na yakoge na heyo kokuwa kafita mbaka ichungulo.

⁹ Kwembe jojose donda yakalile kumgongo wa mnyama dokuwa difita.

¹⁰ Munhu yoyose yonda yakwase kinhu kiyakalile mbigalo ayo kokuwa kafita mbaka ichungulo. Munhu yonda yapape kinhu acho yafuwe viwalo vake na yakoge, na heyo kokuwa kafita mbaka ichungulo.

¹¹ Mbigalo yoyose yolawa na udusi yahamk-wasa munhu yang'hali hanasunha makono gake, munhu ayo yakwasigwe yafuwe viwalo vake na yakoge na kokuwa kafita mbaka ichungulo.

¹² Nongo yoyose yonda yakwase mbigalo ayo, ituligwe. Lakini kiya chochose cha mbiki kisun-

higwe kwa mazi.

¹³ “ ‘Mbigalo yoyose yahalawa na udusi na yahahonyigwa, mbigalo ayo yabete mbaka siku saba zishe abaho yasegesigwe ukufita kwake. Yafuwe viwalo vake na yakoge mazi ga lwanda na heyo kokuwa kang'ala.

¹⁴ Siku da nane yagale huwa wabili hebu makinda mabili ga njiwa hana ulwivi lwa dihema da mting'hano kuulongozi wa Mndewa Imulungu na yamgwee mulava nhosa.

¹⁵ Mulava nhosa yawalave nhosa, imoja kwa nhosa ya kusegesa nzambi, iyagwe kwa nhosa ya kusoma moto. Baho mulava nhosa komtendela lohola da nzambi kuulongozi wa Mndewa Imulungu na kumsegesela ukufita kwake mbuli ya kulawa udusi.

¹⁶ “ ‘Mbigalo yoyose yahalawa na chelesi, yakoge lukuli lose, na heyo kokuwa kafita mbaka ichungulo.

¹⁷ Kiwalo chochose hebu ng'hwembe yahagalilwa na chelesi kifuwigwe, na chokuwa kifita mbaka ichungulo.

¹⁸ Kamba mbigalo yahawasa na mtwanzi, na kalava chelesi baho wose wabili wakoge na okuwa na wafita mbaka ichungulo.

¹⁹ “ ‘Mtwanzi yoyose yotumika, kokuwa kafita kwa siku saba. Munhu yoyose yonda yamkwase mtwanzi ayo kokuwa kafita mbaka ichungulo.

²⁰ Kinhu chochose kiyowasila mna ikipindi viyotumika chokuwa kifita, na kinhu chochose chonda yakikalile chokuwa kifita.

²¹ Munhu yoyose yonda yakwase lusazi lwake yafuwe viwalo vake na yakoge na kokuwa kafita

mbaka ichungulo.

²² Munhu yoyose yonda yakwase kinhu kiyakalile mtwanzi ayo, yafuwe viwalo vake na yakoge na kokuwa kafita mbaka ichungulo.

²³ Munhu yoyose yonda yakwase kinhu chose kiyawasile hebu kukalila mtwanzi ayo, kokuwa kafita mbaka ichungulo.

²⁴ Kamba mbigalo yahamuwasa mtwanzi ayo na idamu ya mtwanzi ayo yomtenda mbigalo ayo yavuluduke hana gamaungo gake madeke, avo mbigalo ayo kokuwa kafita kwa siku saba. Lusazi lolose londa yawasile mbigalo ayo lokuwa lufita.

²⁵ “ ‘Kamba mtwanzi yahatumika kwa siku nyingi ng’hani kubanza viiwaga hebu kotumika mna ikipindi siyo chake baho kogendelela kukala yafitile kipindi chose viyotumika.

²⁶ Lusazi lolose luyowasila mtwanzi ayo kipindi chose acho hebu kigoda kiyokalila, chokuwa kifita kamba viiwaga kipindi viyotumika.

²⁷ Munhu yoyose yonda yakwase vinhu avo kokuwa kafita na yafuwe viwalo vake na kukoga, na heyo kokuwa kafita mbaka ichungulo.

²⁸ Mtwanzi ayo yahaleka kutumika, yabete mbaka zishe siku saba ili yatendigwe yang’ale, na zahesha siku azo saba kokuwa kang’ala.

²⁹ Siku da nane yasole huwa wabili hebu makinda mabili ga njiwa na yamgalile mulava nhosa hana ulwivi lwa dihema da mting’hano.

³⁰ Mulava nhosa yamulave imoja kwa nhosa ya kusegesa nzambi na iyagwe kwa nhosa ya kusoma moto. Baho mulava nhosa komtendela lohola da nzambi kuulongozi wa Mndewa Imulungu ili kumsegesela ukufita kwake mbuli ya

kutumika.

³¹ “ ‘Vino avo vonda muwazume wanhu wa Izilaeli mbuli ya ukufita kwao, ili sikuwadifitize hema jangu ding'alile dili hagati ya hewo kipindi viwokwingila mumo akuno wafita, wahatenda vivo okomigwa.

³² “ ‘Dino dijo lagizo kwa mbigalo yafitile kwavija kolawa udusi hebu kolava chelesi.

³³ Vivija kwa mtwanzi yafitile kwavija kotumika, na kwa mbigalo hebu mtwanzi yoyose yafitile kwavija kolawa na kinhu chochose na vivija kwa mbigalo yafitile kwavija kamuwasa mtwanzi yotumika.’ ”

16

Siku ya kulohola nzambi

¹ Viwafile wana wabili wa Haluni kipindi viwamkwelese behi Mndewa Imulungu, Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

² “Mulongele ndugu yako Haluni sikuyengile hanhu hong'ala ng'hani kukisogo cha panziya kipindi halondigwa kwingila, sikuyengile hanhu aho kwavija aho honda nilawilile mdiwingu uchanha ya ngubiko ya disanduku da lagano. Yahalema kofa.

³ Haluni yahalonda kwingila hanhu hong'ala ng'hani tanhu yalave nhosa ya bofu bigalo da ng'ombe kwa nhosa ya kusegesa nzambi na ng'hondolo mbigalo kwa nhosa ya kusoma moto.

⁴ “Yakoge lukuli lose abaho yavale viwalo ving'alile. Yengile hanhu aho kuno kavala viwalo avo ving'alile, kanzu da kitani na mgati yavale

kaputula ya kitani na yaifunge mkwiji wa kitani na kilemba.

⁵ “Wanhu wa Izilaeli wamgalile mbuzi wabili wa kimbigo kwa nhosa ya kusegesa nzambi na wamgalile ng'hondolo wa kimbigo imoja kwa nhosa ya kusoma moto.

⁶ Haluni yamulave ayo ing'ombe wa kimbigo kwa nhosa ya kusegesa nzambi zake mwenyego, na kutenda lohola da nzambi zake na wanhu wa mng'anda mmwake.

⁷ Abaho yawasole iwambuzi wabili yawagale kwa Mndewa Imulungu hana ulwivi lwa dihema da mting'hano.

⁸ Yabwanhe simbi mbuli ya awo iwambuzi wabili, simbi ya ichanduso mbuli ya Mndewa Imulungu na ya kabili mbuli ya Azazeli*.

⁹ Haluni yamsole ija imbuzi yalagalilwe na simbi mbuli ya Mndewa Imulungu, yamulave nhosa ya kusegesa nzambi.

¹⁰ Lakini mbuzi ija yalagalilwe na simbi mbuli ya Azazeli yalavigwe kwa Mndewa Imulungu kuno yang'hali mgima ili yatende lohola da nzambi na mulava nhosa yamuleke mbuzi ayo yachole kuluwala ili kusegesa nzambi za wanhu.

¹¹ “Haluni yamsole ing'ombe wa nhosa ya kusegesa nzambi zake mwenyego ili yatende lohola da nzambi mbuli yake mwenyego na mbuli ya wanhu wa mng'anda mmwake, abaho yamch-inje ing'ombe ayo.

¹² Abaho yasole kiya cha kuhalila moto na yahale makala muupango wa nhosa kuulongozi

* **16:8** Kwa Kiebulania *Azazeli* yofambula imbuzi yogaligwa kuluwala kuno kapapa zinzambi za iwanhu.

wa Mndewa Imulungu na vivija yasole ubani udundigwe vinogile, yadehe maganza mabili yavigale hanhu hong'ala ng'hani.

¹³ Abaho, yaugele awo uubani mna gamakala kuulongozi wa Mndewa Imulungu, na yosi da awo uubani difililikile hana ingubiko ya disanduku da lagano, ili sikuyone abaho yafe.

¹⁴ Yasole idamu kidogo ya ayo ing'ombe na yaimize kwa kidole chake mwambu wa kudilawila zuwa uchanha ya ingubiko ya disanduku da lagano, abaho yaimize kuulongozi wa disanduku da lagano miyanza saba.

¹⁵ “Abaho yamchinje ija imbuzi wa nhosa ya kusegesa nzambi za wanhu wose. Idamu ya mbuzi ayo yengile nayo mgati hanhu hong'ala ng'hani na yatende kamba viyatendile kwa damu ya ing'ombe, yaimizile uchanha ya ingubiko ya disanduku da lagano na kuulongozi wa disanduku.

¹⁶ Vino vivo vonda yatende lohoho mbuli ya hanhu hong'ala ng'hani na kwa mbuli ya ukufita kwao na mbuli ya gehile na nzambi za wanhu wa Izilaeli. Vivija vivo vonda yatende mbuli ya di-hema da mting'hano dizengigwe hagati ya wanhu awo wafitile.

¹⁷ Kipindi Haluni kolava nhosa ya lohoho mbuli ya nzambi zake mwenyego na wanhu wa mng'anda mmwake na wanhu wose wa Izilaeli, munhu yoyose sikuyengile mdihema da mting'hano mbaka vonda yamambukize na kulawa kunze.

¹⁸ Abaho yalawe na kuchola kuna uupango wa nhosa uli kuulongozi wa Mndewa Imulungu na

yaulohole. Yasole damu kidogo ya ija ing'ombe na imbuzi na yabake zimhembe za upango wa kulavila nhosa banzi zose.

¹⁹ Yamize idamu muupango kwa kidole miyanza saba kwa nzila ayo koulava kwa Mndewa Imulungu na koutenda ung'ale kwa kusegesa ukufita kwa wanhu wa Izilaeli.

Mbuzi wa Azazeli

²⁰ “Haluni yahamambukiza kulohola ihanhu hong'ala ng'hani na dihema da mting'hano na uupango wa nhosa, abaho yamulave ija imbuzi kwa Azazeli kuno yang'hali mgima.

²¹ Haluni yeke makono gake mdipala da ayo imbuzi yeli mgima na yatambule nzambi zose za wanhu wa Izilaeli, gehile gao na ubananzi wao wose na yawike mdipala da ayo imbuzi. Abaho yamulekese ayo imbuzi yachole kuluwala kuno kogaligwa na munhu yasaguligwe kwa sang'hana ayo.

²² Munhu ayo yamuleke mbuzi ayo yachole kuluwala hanhu kuduhu wanhu kuno kapapa nzambi zao zose.

²³ “Abaho Haluni imulava nhosa yengile mna dihema da mting'hano na yasaule viwalo viyengile navo hanhu hong'ala ng'hani na yavileke mumo.

²⁴ Yakoge mumo mgati ya hanhu hong'ala na yavale viwalo vake. Abaho yalawe kunze yalave nhosa ya kusoma moto na ya kusegesa nzambi zake na nzambi za wanhu wose ili kulohola nzambi zake na nzambi za wanhu wose.

²⁵ Vivija yagasome moto gamavuta ga imnyama wa nhosa ya kusegesa nzambi muupango wa kulavila nhosa.

²⁶ Munhu ija yamgalile ija imbuzi kwa Azazeli, tanhu yafuwe viwalo vake na kukoga abaho kodaha kubwela mwiing'hambi.

²⁷ Ija ing'ombe na imbuzi walavigwe nhosa ya kusegesa nzambi, awo idamu yao igaligwe hanhu hong'ala ng'hani ili kutenda loholo da nzambi, mitufi yao igaligwe kunze ya ing'hambi na isomigwe moto. Ng'hwembe zao na zinyama na mavi gao, vose visomigwe moto.

²⁸ Munhu yonda yaisome moto imitufi ayo yavifuwe viwalo vake na yakoge, abaho kodaha kubwela mwiing'hambi.

Kuigoga siku ya kulohola nzambi

²⁹ “Dino lagizo da siku zose, siku da longo da mwezi wa saba, mweye wenyego na hata wageni zenu mufunge kuja na sikumutende sang'hano.

³⁰ Tendeni vivo kwavija siku dijo motendeligwa loholo da nzambi, musunhigwe nzambi zenu, na mweye mokala kuno mung'ala kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

³¹ Siku dijo dokuwa siku da kubwihila, na mufunge kuja, na mudigoge lagizo dino siku zose.

³² Mulava nhosa yagidiligwe gamavuta na kulavigwa kwa Mndewa Imulungu yasolile sang'hano ya tatake, ayo yonda yatende loholo da nzambi kuno kavala iviwalo ving'alile va kitani.

³³ Na heyo yatende loholo da nzambi mbuli ya hanhu hong'ala ng'hani na mbuli ya dihema da mting'hano na mbuli ya upango wa nhosa,

na mbuli ya walava nhosa na wanhu wose wa Izilaeli.

³⁴ Dino dokuwa lagizo da siku zose, molondigwa mudigoge ili mutende lohoho da nzambi zose za wanhu wa Izilaeli mwanza umoja kila mwaka.”

Musa katenda kamba Mndewa Imulungu viya-mulagize.

17

Hanhu ha kulavila nhosa

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

² “Mulongele Haluni na wanage na wanhu wose wa Izilaeli mbuli zino,

³ ‘Kamba munhu yoyose kumwenu yahamulava nhosa ng'ombe hebu mwana ng'hondolo hebu mbuzi, mgati hebu kunze ya ing'hambi,

⁴ na koleka kumgala mnyama ayo hana ulwivi lwa dihema da mting'hano ili yalavigwe nhosa kwa Mndewa Imulungu kuulongozi wa hanhu hong'ala, munhu ayo katenda nzambi ya kwita damu, kwavija keta damu avo yabaguligwe na wanhu wake.

⁵ Kilamuso cha lagizo dino kuwa wanhu wa Izilaeli olondigwa wagale wanyama walondigwe kulavigwa nhosa mmigunda na wawagale kwa Mndewa Imulungu, na mulava nhosa yeli hana ulwivi lwa dihema da mting'hano, yawachinje na kumulavila Mndewa Imulungu nhosa ya kugala kuilumba.

⁶ Abaho mulava nhosa yaumizile damu up-ango wa nhosa uli hana ulwivi lwa dihema da

mting'hano na kugasoma moto gamavuta gawe mnung'ho umnogeza Mndewa Imulungu.

⁷ Avo wanhu wa Izilaeli waleke kuvilavila nhosa vinyamkela vikoneka kamba mbuzi, mbuli iwatendile wamuleke Imulungu kamba munhu yotenda ugoni. Lagizo dino dokuwa da siku zose kwa ulelo wao wose.'

⁸ "Walongele vino, 'Munhu yoyose kumwenu, yawe munhu wa Izilaeli hebu mgeni yokala hamoja na mweye, yahalava nhosa ya kusoma moto hebu nhosa ziyagwe,

⁹ na hazigala hana ulwivi lwa dihema da mt-ing'hano kwa Mndewa Imulungu, munhu ayo yabaguligwe na wanhu zake.

Wanhu ogomesigwa kuja damu

¹⁰ " 'Munhu yoyose wa Izilaeli hebu mgeni yokala kumwao yoja damu, niye Mndewa Imulungu nomgevuzikila munhu ayo na nombagula na wanhu zake.

¹¹ Kwavija ugima wa kiumbe chochose wa mwi-idamu na niwalagiza mulave damu muupango wa nhosa kutenda lohola da nzambi mbuli ya ugima wenu, kwavija damu ayo ilohola nzambi kwa ugima wa wanhu.

¹² Lekaavo niwalagiza wanhu wa Izilaeli vino, "Munhu yoyose kumwenu hebu mgeni yokala kumwenu sikuyaje damu."

¹³ " 'Munhu yoyose kumwenu mweye wanhu wa Izilaeli hebu mgeni yokala kumwenu yaha-chola kusaka wanyama hebu ndege, yete idamu hasi na yaifukie na umsanga.

¹⁴ Kwavija ugima wa kila kiumbe wa mwi-idamu, lekaavo niwalagiza wanhu wa Izilaeli

vino, “Sikumuje damu ya kiumbe chochose kwavija ugima wa kiumbe chochose wa mwiidamu. Munhu yoyose yonda yaje damu kobaguligwa na wanhu zake.”

¹⁵ “ ‘Munhu yoyose, yawe mwenekae hebu mgeni yahaja nyama ya mnyama yafile mwenyego hebu yakomigwe na mnyama wa kumuhulo, munhu ayo yafuwe viwalo vake na yakoge, na heyo kokuwa kafita mbaka ichungulo, abaho kokuwa kang’ala.

¹⁶ Lakini kamba hafuwa viwalo vake na kukoga, munhu ayo kogaya kwa mbuli ayo.’ ”

18

Kuiwasa kugomesigwe

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

² “Walongele vino wanhu wa Izilaeli, ‘Niye ayo Mndewa Imulungu wenu.

³ Sikumutende kamba viwotenda wanhu wa isi ya Misili kuko kumulawile, vivija sikumutende kamba viwotenda wanhu wa isi ya Kanaani kuko kuniwagala. Sikumukweleleze viwotenda hewo.

⁴ Mweye mugoge malagizo gangu na mukweleleze gaja goniwalongela, niye ayo Mndewa Imulungu wenu.

⁵ Gogeni malagizo gangu na gaja goniwalongela kwavija munhu yogagoga kokuwa mgima kubitila gago, niye ayo Mndewa Imulungu.

⁶ “ ‘Munhu yoyose sikuyamuwase ndugu yake wa usungu, niye ayo Mndewa Imulungu.

⁷ “ ‘Sikumugele kinyala tatako kwa kumuwasa mamako, sikumuwase mamako yakulelile.

8 “ ‘Sikuumuwase mwehe wa tatako, mbuli ayo yomgela kinyala tatako.

9 “ ‘Sikuumuwase lumbu jako, yawe mndele wa tatako hebu wa mamako, yawe kakulila mng'anda imoja na gweye hebu kakulila kunze.

10 “ ‘Sikuumuwase mzukulu wako, yawe mzukulu wako yaleligwe na mwanago wa kimbigalo hebu mzukulu wako yaleligwe na mwanago wa kitwanzi, mbuli ayo yokugela kinyala.

11 “ ‘Sikuumuwase mndele yaleligwe na mamako wa kuvikila, yasoligwe na tatako, mndele ayo lumbu jako.

12 “ ‘Sikuumuwase shangazi yako, kwavija ayo ni lumbu wa tatako.

13 “ ‘Sikuumuwase mamako mkulu hebu mamako mdodo, kwavija ayo ni ndugu wa mamako.

14 “ ‘Sikuumuwase mwehe wa tatako mkulu hebu mwehe wa tatako mdodo, kwavija ayo nayo vivija mamako.

15 “ ‘Sikuumuwase mwehe wa mwanago, kwavija ayo mkwe yako.

16 “ ‘Sikuumuwase mwehe wa mdodo wako hebu mkulu wako, kwavija ayo mulamu wako.

17 “ ‘Sikuumuwase mtwanzi yoyose na imwana hebu na wazukulu zake. Kwavija awo ndugu zake, wahatenda vivo kotenda gehile.

18 “ ‘Sikuumsole mkulu wa mwehe wako hebu mdodo wa mwehe wako, kipindi mwehe wako yang'hali mgima.

19 “ ‘Sikuumuwase mtwanzi mna ikipindi chake cha kutumika.

20 “ ‘Sikumuwase mwehe wa miyago, waha-tenda avo koifitiza mwenyego.

21 “ ‘Sikumulave nhosa mwanago yoyose kwa imulungu yokemigwa Moleki, kwavija waha-tenda vivo kodikudula twaga jangu niye Imulungu wako. Niye ayo Mndewa Imulungu.

22 “ ‘Sikumuwase mbigalo miyago kamba viu-tenda kwa mtwanzi, mbuli ayo yonigevuza niye Imulungu.

23 “ ‘Sikumuwase mnyama kwavija koifitiza mwenyego. Na mtwanzi sikuyaigale mwenyego kuwasigwa na mnyama kwavija mbuli ayo kilozo.

24 “ ‘Sikumuifitize kwa kutenda mbuli azo, kwavija mbuli azo zizo zowotenda wanhu wa isi zili kuulongozi wenu na niye nowawinga ili mukale mweye.

25 Isi yao ifitizigwa na niye niitagusa, nayo iwadeka wanhu okala mumo.

26 Lakini mweye na iwageni okala kumwenu gagogeni malagizo gangu na gaja goniwalongela na sikumutende mbuli kamba zizo.

27 Kwavija nzambi azo wazitenda wanhu wakalile mwiisi ayo, na hewo waifitiza isi ayo.

28 Avo mwahaititiza isi ayo yowadeka kamba viiwadekile wanhu wakalile mumo.

29 “ ‘Munhu yoyose yotenda mbuli kamba azo kobaguligwa na wanhu zake.

30 Gogeni gaja ganiwalagize, sikumukweleleze gaja gawatendile wanhu wakalile mwiisi ayo mw-eye hamunakwiza, mwahatenda vivo moifitiza wenyego. Niye ayo Mndewa Imulungu wenu.’ ”

19

Malagizo gayagwe

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

² “Walongele wanhu wose wa Izilaeli, ‘Molondigwa mung’ale kamba niye Mndewa Imulungu wenu vining’ala.

³ “‘Kila munhu yamtegeleze tatake na mamake na yagoge malagizo ga siku za kubwihila. Niye ayo Mndewa Imulungu wenu.

⁴ “‘Sikumundeke niye na kuvitambikila vinyago na sikumutende vinyago va imilungu ya zuma. Niye ayo Mndewa Imulungu wenu.

⁵ “‘Mwahamulavila Mndewa Imulungu nhosa za kugala kuilumba, mulave kamba viilondigwa ili zitogoligwe.

⁶ Nhosa ayo idigwe siku dijo hebu imitondo yake. Kinhu chochose chonda kisigale mbaka siku da kadatu kisomigwe moto.

⁷ Kamba nhosa ayo yodigwa mbaka siku da kadatu haitogoligwa bule.

⁸ Munhu yonda yaje nyama ayo kogaya kwa mbuli ayo kwavija kakifitiza kinhu king’alile kwa Mndewa Imulungu. Munhu ayo yabaguligwe na wanhu zake.

⁹ “‘Wahasenga ndiya mumgunda wako, siku-usenge mbaka mumgwazo wa umgunda na siku-ubwele kukisogo kusalata vija visigale.

¹⁰ Sikuubwele kukisogo kusalata kila kinhu mumgunda wa mizabibu na sikuudondole zabibu zilagale hasi walekele wakiwa na wageni. Niye ayo Mndewa Imulungu wenu.

¹¹ “‘Sikuwibe.

“ ‘Sikuumbunyike miyago.

“ ‘Sikuulonge uvizi.

12 “ ‘Sikuuiduwile kwa uvizi kwa twaga jangu, wahatenda vivo kodikudula twaga jangu. Niye ayo Mndewa Imulungu.

13 “ ‘Sikumonele miyago hebu kumwibila.

“ ‘Fungu da kibalua wako sikudikale kumwako mbaka imitondo.

14 “ ‘Sikuumduwile mvugu hebu kumwikila gogo mnzila msuwameso, lakini unidumbe niye Imulungu wako, niye ayo Mndewa Imulungu.

15 “ ‘Wahawatagusa wanhu wataguse goya, sikuumnogele mkiwa hebu kumdumba munhu yeli na cheo. Lakini uwalamule kamba vilondigwa.

16 “ ‘Sikuwange mzing'anda za wanhu na kuwatenda wanhu wagombe kwa kuwalongela mbuli za uvizi.

“ ‘Sikuuwike ugima wa miyago mdizumozumo da ifa. Niye ayo Mndewa Imulungu.

17 “ ‘Sikumwihile ndugu yako, lakini uilumbe na heyo ili sikuutende nzambi.

18 “ ‘Sikuulihe gehile hebu kuwa na mfundo na munhu yoyose mna iwanhu wako lakini umnogele miyago kamba viuinogela mwenyego. Niye ayo Mndewa Imulungu.

19 “ ‘Gagogeni malagizo gangu gano.

“ ‘Sikuutogole fugo yako ikweligwe na wanyama wa aina iyagwe.

“ ‘Sikuuhande mumgunda wako mbeyu za aina mbili.

“ ‘Sikuuvale kiwalo kitendigwe kwa nyuzi za aina mbili.

20 “ ‘Mbigalo yahawasa na mtwanzi mtumwa yang'hali hanagomboligwa na kalaviligwa vilama na mbigalo iyagwe, wanhu wawataguse wose wabili, lakini sikuwakomigwe kwavija mtwanzi ayo yang'hali hanalekeswa.

21 Mbigalo ayo yagale mdihema da mting'hano nhosa ya ng'hondolo mbigalo mbuli ya kulihila gehile, na nhosa ayo ilavigwe kwa Mndewa Imulungu.

22 Mulava nhosa yamtendele loholo da nzambi kwa ng'hondolo ayo kuulongozi wa Mndewa Imulungu, na nzambi yake yogeligwa kumgongo.

23 “ ‘Mwahavika mwiisi ya Kanaani na kuhanda mibiki ya matunda, matunda gago hamulondigwa kugaja kwa miyaka midatu.

24 Mwaka wa ikane matunda gago gokuwa gang'ala na mugalave kwa Mndewa Imulungu kamba nhosa ya kumgwaa nhogolwa.

25 Lakini mwaka wa tano modaha kugaja gamatunda, mwahatenda gano gose mibiki yenu ya matunda yolela matunda ng'hani. Niye ayo Mndewa Imulungu wenu.

26 “ ‘Sikumuje nyama yoyose kuno ing'hali na damu.

“ ‘Sikumulagule hebu kuwa wahawi.

27 “ ‘Sikumusenye bwenzi na sikumubee ndevu zenu.

28 “ ‘Sikumuichanje chanje mzing'huli zenu mbuli ya kumuyalalila munhu yafile hebu kwika kilaguso mzing'huli zenu. Niye ayo Mndewa Imulungu.

29 “Sikumnange mndele wako kwa kumtenda mgoni, ili isi yose sikuimeme ugoni na kumema gehile.

30 “Gagogeni malagizo ga siku ya kubwihila na hadumbeni hanhu hong'ala. Niye ayo Mndewa Imulungu.

31 “Sikumuchole kwa wanhu olagula kwa mizimu hebu wahawi ili mulaguliligwe baho moifitiza. Niye ayo Mndewa Imulungu wenu.

32 “Wategeleze wanhu wavele na uwagwee ukulu. Unidumbe niye Imulungu wako, niye ayo Mndewa Imulungu.

33 “Munhu baki yaheza mwiisi yako sikuumtendele gehile.

34 Munhu baki ayo yakale kumwako kamba mwenekae na gweye umnogeke kamba viuinogela mwenyego, kwavija hata gweye kukala munhu baki mwiisi ya Misili. Niye ayo Mndewa Imulungu wenu.

35 “Sikuuwabunyike wayago mna ivinhu vako va kupimila va utali na uzito na kumema.

36 Molondigwa mutumie mizani ilondigwa na vipimo vilondigwa. Niye ayo Mndewa Imulungu wenu niwalavile mwiisi ya Misili.

37 “Molondigwa mugagoge malagizo gangu gose na gaja goniwalongela. Niye ayo Mndewa Imulungu.’”

20

Kugaya kwa kuleka kugoga ga Imulungu

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

² “Walongele vino wanhu wa Izilaeli, ‘Munhu yoyose mna iwanhu wa Izilaeli hebu munhu baki

yokala kumwenu, yomulava nhosa mwanage kwa imulungu Moleki, munhu ayo yakomigwe. Wanhu wamkome kwa kumtowa mabwe.

³ Niye mwenyego nomgevuzikila munhu ayo na kumbagula na wanhu zake kwavija kamulava imoja wa wanage nhosa kwa imulungu Moleki na avo kahafitiza hanhu hong'ala na twaga jangu ding'ala.

⁴ Kamba wanhu wa aho omuleka munhu ayo na hawamkoma,

⁵ niye mwenyego nomgevuzikila munhu ayo na wanhu wa mng'anda mmwake. Nowabagula na wanhu zao heyo mwenyego hamoja na wose oleka kunitamanila niye na kumcholela imulungu Moleki.

⁶ “ ‘Kamba munhu yoyose yahawacholela walaguzi wa mizimu na wahawi na koleka kunitamanila niye, nomgevuzikila munhu ayo na nombagula na wanhu zake.

⁷ “ ‘Avo ilaveni kumwangu na muwe wanhu wang'alile kwavija niye ayo Mndewa Imulungu wenu.

⁸ Gogeni malagizo gangu, niye ayo Mndewa Imulungu niwatenda mweye mung'ale.

⁹ “ ‘Munhu yoyose yomduwila tatake hebu make yakomigwe. Kwavija kamduwila tatake hebu mamake avo ifa yake yokuwa mmakono gake mwenyego.

¹⁰ “ ‘Kamba mbigalo yahatenda ugoni na mwehe wa miyage, wose wabili wakomigwe.

¹¹ “ ‘Mbigalo yahamuwasa imoja wa wehe wa tatake, kamgela kinyala tatake, wose wabili

wakomigwe. Ifa ya mbigalo ayo na mtwanzi ayo yokuwa mmakono gao wenyego.

12 “ ‘Mbigalo yahamuwasa mwehe wa mwanage, wose wabili wakomigwe. Awo watenda kilozo avo ifa yao yokuwa mmakono gao wenyego.

13 “ ‘Kamba mbigalo yahamuwasa mbigalo miyage kamba vija mtwanzi, wose wabili wakomigwe, kwavija watenda nzambi, ifa yao yokuwa mmakono gao wenyego.

14 “ ‘Kamba mbigalo yahamsola mndeke na mama munhu, mbuli ino iha ng'hani. Wose imbigalo na imndeke na mamake wasomigwe moto, ili sikukuwe na nzambi hagati yenu.

15 “ ‘Kamba mbigalo yahamuwasa mnyama yakomigwe heyo hamoja na ayo imnyama.

16 “ ‘Mtwanzi yahamkwesela mnyama ili yawasigwe, wose wakomigwe, imnyama na imtwanzi. Ifa yao yokuwa mmakono gao wenyego.

17 “ ‘Kamba mbigalo yoyose yahamsola lumbu jake, mndeke wa mamake hebu wa tatake, na mndeke ayo katogola kusoligwa na mbigalo ayo yeli lumbu jake, mbuli ayo kilozo, avo wabag-uligwe na wanhu wao kwavija watenda mbuli igela kinyala. Ayo imbigalo kogaya kwa kutenda mbuli ayo.

18 “ ‘Kamba mbigalo yahamuwasa mtwanzi kipindi cha kutumika kwake, wose wabili wabag-uligwe, kwavija ayo imbigalo kakwasa ukutumika kwa mtwanzi na ayo imtwanzi kagubula kutumika kwake.

19 “ ‘Sikuumuwase mamako mkulu hebu mako mdodo na sikuumuwase shangazi yako, kwavija wao ni ndugu zako wa usungu, wanhu wose otenda vivo ogaya kwa nzambi zao.

20 “ ‘Kamba munhu yahamuwasa mwehe wa tatake mkulu hebu mdodo, komgela kinyala tatake mkulu hebu mdodo, wose wabili ogaya kwa nzambi zao na wose wofa bila wana.

21 “ ‘Mbigalo yahamuwasa mwehe wa ndugu yake, komgela kinyala ndugu yake, mbuli ayo ifita, wose wabili wofa bila wana.

22 “ ‘Gagogeni malagizo gangu gose na gaja ganiwalongele, buleavo ako kuniwagala mna iisi, isi ayo yowadeka.

23 Sikumukweleleza mila za wanhu wa isi ayo, waniwawingile mgameso genu, kwavija watenda mbuli azo zose na niye nizihila mbuli azo.

24 Lakini niwalongela mweye, moihazi isi yao, nowagwaa mweye kamba uhazi wenu, isi imemile maziwa na uki, niye ayo Mndewa Imulungu wenu niwabagule mweye na wanhu wa isi ziyagwe ili muwe wanhu zangu.

25 “ ‘Avo mujuwe kubagula, mnyama yafitile na mnyama yang'alile, ndege yafitile na ndege yang'alile. Sikumuifitize kwa kukwasa mnyama hebu ndege hebu chochose kitambala mwiisi kiniwalongele kamba kifita.

26 Kwavija niye Mndewa Imulungu wenu ning'ala, niye niwabagula mweye mna wanhu wa isi ziyagwe ili muwe wanhu zangu, avo muwe wanhu ong'ala.

27 “ ‘Mbigalo hebu mtwanzi yoyose yolagula hebu muhawi yakomigwe kwa mabwe. Ifa yao yokuwa mmakono gao wenyego.’ ”

21

Walava nhosa viwolondigwa kukala

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa, “Walonge le vino iwalava nhosa weli iwana wa Haluni, ‘Mulava nhosa sikuyaifitize mwenyego kwa kuk-wasa mtufi wa ndugu yake yafile,

² ila kamba mtufi awo okuwa wa ndugu yake wa usungu, kamba vija mamake hebu tatake, mdodo wake hebu mkulu wake hebu mwanage wa ikim-bigalo hebu wa ikitwanzi,

³ hebu lumbu jake yang'hali kusoligwa iyokala mng'anda yake.

⁴ Sikuyaifitize kwa ifa ya munhu yeli na undugu nayo kwa kuisolela.

⁵ “ ‘Mulava nhosa sikuyabee mvili zake hebu ndevu zake hebu kuichanja chanja mulukuli kulagusa koiyalala.

⁶ Mulava nhosa yakale yang'alile, sikuyadifitize twaga da Imulungu wake, heyo kolava nhosa kwa Mndewa Imulungu avo yakale yang'alile.

⁷ “ ‘Mulava nhosa sikuyasole mtwanzi yakalile mgoni hebu mtwanzi yasigwe hebu siyo mhambe, sikuyatende vivo kwavija heyo munhu yang'alile kwa Imulungu wake.

⁸ Wanhu wamone mulava nhosa kamba kang'ala kwavija kolava nhosa ya ndiya kwa Mndewa Imulungu. Niye ayo Mndewa Imulungu,

niye ning'ala na nowatenda wanhu zangu wang'ale.

⁹ “ ‘Kamba mndele wa mulava nhosa mgoni, yasomigwe moto mbaka yafe, kwavija komgela kinyala tatake.

¹⁰ “ ‘Mulava nhosa imkulu yoyose, kwavija heyo ayo imkulu hagati ya wayagwe, na heyo kagidiligwa mavuta gang'alile mdipala jake na kalavigwa kwa Mndewa Imulungu ili yavale viwalo ving'alile, avo sikuyaleke kubunha mvili zake hebu sikuyadege viwalo vake kwa kuiyalala.

¹¹ Sikuyengile hanhu heli na mtufi wa munhu yafile. Sikuyaitize hata kwa ifa ya tatake hebu mamake.

¹² Sikuyasegele hanhu hong'ala ha Imulungu wake na kuhafitiza, kwavija kalavigwa kwa Mndewa Imulungu kwa kugidiligwa mavuta gangu gang'alile. Niye ayo Mndewa Imulungu.

¹³ “ ‘Mtwanzi yonda yamsole yawe mhambe.

¹⁴ Sikuyasole mtwanzi mgane hebu mtwanzi yasigwe hebu mtwanzi mgoni, lakini yasole mtwanzi mhambe kulawa mulukolo lwake mwenyego,

¹⁵ ili sikuyawafitize wanage mwenyego, niye ayo Mndewa Imulungu nimtenda heyo yang'ale.’”

¹⁶ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

¹⁷ “Mulongele vino Haluni, ‘Munhu yoyose muulelo wako yeli na kilema mulukuli, halondigwa kwiza behi ya Mndewa Imulungu na kumulavila Mndewa Imulungu wake nhosa ya ndiya.

¹⁸ Munhu yoyose yeli na kilema, msuwameso, mbetembete na yeli kihanga kinangike, yeli na maungo matali kubanza viilondigwa,

¹⁹ yeli na mgulu hebu mkono ubeneke.

²⁰ Munhu yeli na kibiyongo, munhu mguhi ng'hani, yoleka kulola goya, munhu yavimbile, munhu yeli na uhele hebu munhu yelibule kimbigalo sikuyakwese kumulavila Mndewa Imulungu nhosa ya ndiya.

²¹ Munhu yoyose wa ulelo wa Haluni imulava nhosa, yeli na kilema sikuyeze behi kumulavila nhosa za kusoma moto, vivija sikuyeze behi kumulavila Imulungu nhosa ya ndiya.

²² Munhu ayo kodaha kuja ndiya ilavigwe kwa Imulungu wake, vinhu ving'ala na vija ving'ala ng'hani.

²³ Lakini sikuyakwese behi ya panziya hebu uja uupango kwavija kana kilema ili sikuyahafitize hanhu hong'ala kwavija niye Mndewa Imulungu ayo niwatenda mweye mung'ale.' ”

²⁴ Musa kamulongela Haluni na wanage na wanhu wose wa Izilaeli mbuli azo zose.

22

Malagizo ga ndiya ilavigwe nhosa

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

² “Mulongele Haluni na wanage, wavigelegeze goya vinhu viwonigalila wanhu wa Izilaeli, na sikuwadikudule twaga jangu ding'ala. Niye ayo Mndewa Imulungu.

³ “Walongele vino, ‘Kamba imoja wa munhu wenu mna ulelo wenu ako kumwande kovikwesela kuno kafita vinhu ving'alile viwongalila niye

Mndewa Imulungu wanhu wa Izilaeli, munhu ayo nombagula. Niye ayo Mndewa Imulungu.

⁴ “ ‘Munhu yoyose wa ulelo wa Haluni yahawa na utamu wa dikulu hebu kolava udusi sikuyaje vinhu ving'ala mbaka vonda yahone. Vivija kokuwa kafita kamba yahakwasa kinhu chochose kifitizigwe na mtufi wa munhu yafile hebu yolawa na chelesi,

⁵ hebu yahakwasa mng'onyo yoyose yafitile hebu munhu yoyose yodaha kumtenda munhu yafite.

⁶ Vivija kokuwa kafita mbaka ichungulo na halondigwa kuja ndiya ing'ala mbaka vonda yakoge.

⁷ Zuwa dahahonga baho kokuwa kang'ala. Abaho kodaha kuja ndiya ing'ala kwavija ayo iyo ndiya yake.

⁸ Mulava nhosa sikuyaje nyama ya mnyama yoyose yafile mwenyego hebu mnyama yakomigwe na mnyama wa kumuhulo, sikuyaje na kuifitiza. Niye ayo Mndewa Imulungu.

⁹ “ ‘Avo walava nhosa wagagoge malagizo gangu ili sikuwatende nzambi na kufa. Niye ayo Mndewa Imulungu niwatenda wang'ale.

¹⁰ “ ‘Munhu yoyose halawa muulelo wa iwalava nhosa halondigwa kuja ndiya ing'ala. Hata mgeni wa mulava nhosa hebu kibaluwa wake sikuyaje.

¹¹ Lakini kamba mulava nhosa kamgula mtumwa ili yawe wake, ayo kodaha kuja na vivija waja iwatumwa waleleke mng'anda yake.

¹² Kamba mndele wa mulava nhosa kasoligwa na mbigalo halawa muulelo wa iwalava nhosa halondigwa kuja nhosa ya vinhu ving'ala.

¹³ Lakini kamba mndele wa mulava nhosa mgane hebu kasigwa na kabule wana na kabwela ukae kwa tatake na komtamanila tatake kamba viyakalile yang'ali hanasoligwa, aho kodaha kuja indiya iyogweleligwa tatake kamba mulava nhosa. Munhu yoyose halawa muulelo wa iwalava nhosa halondigwa kuja ndiya ino ing'ala.

¹⁴ “ ‘Kamba munhu iyagwe yahaja ndiya ino ing'ala bila kjuwa, avo yamulihe mulava nhosa kamba sente ya ndiya ayo viili na yengeze asilimia malongo mabili ya sente ya ndiya ayo.

¹⁵ Mulava nhosa sikuyavifitize vinhu vija wanhu wa Izilaeli omulavila Mndewa Imulungu,

¹⁶ kwa kuwatogolela waje ndiya ing'ala na kuwatenda watende gehile golondigwa kulihigwa. Niye ayo Mndewa Imulungu niwatenda mung'ale.’ ”

Nhosa zing'alile

¹⁷ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

¹⁸ “Mulongele Haluni na wanage iwolava inhosa na wanhu wose wa Izilaeli, ‘Kamba munhu yoyose kumwenu hebu mgeni yoyose yokala Izilaeli yahagala nhosa yake, iwe nhosa ya kutenda kiyalongile hebu nhosa ya kulonda mwenyego,

¹⁹ ili nhosa ayo itogoligwe, yagale ng'ombe wa kimbigalo hebu mbuzi mbigalo hebu ng'hondolo wa kimbigalo yelibule kilema chochose.

²⁰ Munhu sikuyagale mnyama yoyose yeli na kilema kwavija nhosa ayo honda itogoligwe mbuli yake.

²¹ Munhu yoyose yahamulavila Mndewa Imulungu nhosa ya kugala kuilumba ili kutenda kija kiyalongile hebu nhosa ya kulonda mwenyego kulawa mdibumbila da fugo yake, yahalonda Mndewa Imulungu yaitogole, yagale mnyama yatelele, mnyama ayo sikuyawe na kilema chochose.

²² Sikuumulavile Mndewa Imulungu mnyama yoyose halola hebu kilema hebu yabeneke hebu yolawa udusi hebu yeli na uhele hebu vilonda, awo sikuuwalave wawe nhosa ya kusoma moto muupango wa nhosa wa Mndewa Imulungu.

²³ Ng'ombe hebu mwana ng'hondolo yeli na maungo makulu hebu madodo kubanza viilondigwa kodaha kumulava nhosa ya kulonda mwenyego, lakini sikuumulave kamba nhosa ya kutenda kija kiulongile.

²⁴ Mnyama yeli na mhumbu zilumizigwe hebu zihondigwe hebu zituligwe hebu zikanhigwe, sikuumulavile Mndewa Imulungu hebu kumulava nhosa mwiisi yako.

²⁵ “ ‘Vivija sikuuwabokele wanyama kamba awo kulawa kwa wageni na kumulavila Mndewa Imulungu wako kamba nhosa ya ndiya. Wanyama awo wanavilema kwavija wakanhigwa awo hawatogoligwa bule mbuli yenu.’ ”

²⁶ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

²⁷ “Ng'ombe hebu ng'hondolo hebu mbuzi yahaleligwa yakale kwa mamake kwa siku saba. Lakini kusongela siku da nane modaha kumulavila Mndewa Imulungu kamba nhosa ya kusoma moto.

28 Lakini sikuumchinje ng'ombe hebu ng'hondolo siku dimoja hamoja na mwanage.

29 “Wahamulavila Mndewa Imulungu nhosa ya kumgwaa nhogolwa, uilave kwa nzila yonda itende utogoligwe na heyo.

30 Nyama ya mnyama ayo idigwe siku dijo na sikumuisigase mbaka imitondo. Niye ayo Mndewa Imulungu.

31 “Gogeni malagizo gangu na mugakweleleze. Niye ayo Mndewa Imulungu.

32 Sikumudikudule twaga jangu ding'ala, twaga jangu mudigelegeze kamba ding'ala hagati ya wanhu wa Izilaeli. Niye ayo Mndewa Imulungu niwatenda mung'ale.

33 Niye ayo niwalavile mwiisi ya Misili ili niwe Imulungu wenu. Niye ayo Mndewa Imulungu.”

23

Nyimwilinyimwili za dini

(Kupetigwa 28:16-31; 29:1-40)

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

² “Walongele vino wanhu wa Izilaeli, ‘Zino azo nyimwilinyimwili ziyasagule Mndewa Imulungu, mweye molondigwa muzijuwe kamba zing'ala.

³ “ ‘Mokuwa na siku sita za kusang'hana, lakini siku ya saba yokuwa siku ya kubwihila. Mwiisiku ayo sikumusang'hane, lakini muiting'hane kwa kutambika. Siku ayo yokuwa siku ya kubwihila ya Mndewa Imulungu, isi yoyose yonda mukale.

⁴ “ ‘Zino azo siku za nyimwilinyimwili za Mndewa Imulungu, muiting'hane kamba viilondigwa mna zisiku zino zing'ala.

⁵ Ichungulo ya siku ya longo na nne ya mwezi wa ichanduso musonge kudeng'helela nyimwilinyimwili ya Pasaka mbuli ya Mndewa Imulungu.

⁶ Mwiisiku ya longo na tano ya mwezi awo musonge kudeng'helela nyimwilinyimwili ya magate hagageligwe hamila, avo kwa kipindi cha siku saba muje magate hagageligwe hamila.

⁷ Mwiisiku ya ichanduso ya siku azo saba siku-musang'hane, lakini muiting'hane kwa kutambika.

⁸ Kwa kipindi cha siku saba mmulavile nhosa za kusoma moto Mndewa Imulungu na mwiisiku ya saba muiting'hane hamoja kumtambikila na sikumusang'hane.' ”

⁹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

¹⁰ “Walongele wanhu wa Izilaeli, ‘Kamba mwa-hengila mwiisi yonda niwagwee na mwahasenga, mgalileni mulava nhosa gaja gaichanduso kusen-gigwa.

¹¹ Na imulava nhosa yavinule uchanha kamba kilaguso cha kumulavila Mndewa Imulungu ili gatogoligwe mbuli yenu, mulava nhosa yagalave imitondo yake vonda imale siku ya kubwihila.

¹² Mwiisiku ayo yonda mvinule uchanha kamba kilaguso cha kumulavila Mndewa Imulungu vivija mmulavile nhosa ya kusoma moto ya mwana ng'hondolo wa kimbigalo wa mwaka umoja yelibule kilema chochose.

¹³ Vivija mmulavile nhosa ya ndiya ya usage unogile mhishi imoja utibwilizigwe na mavuta, mmulavile Mndewa Imulungu kwa moto, na

mnung'ho wake omnogeza. Vivija mmulavile di-vai nyhupa imoja kamba nhosa ya king'waji.

¹⁴ Kipindi mung'hali hamunamgalila nhosa azo Mndewa Imulungu, sikumuje gate jojose hebu kinhu kikanzingigwe hebu kinhu chochose kisen-gigwe sambi. Dino dijo lagizo jake kumwenu na kwa ulelo wenu wose, kokose konda mukale.

¹⁵ “ ‘Kulawa siku ayo ya kubwihila, siku imumgalile gaja gaichanduso kusengigwa peteni mbaka gavike mawiki saba.

¹⁶ Mna isiku ya malongo matano, imitondo yake ya siku ya kubwihila ya saba, mmulavile Mndewa Imulungu nhosa ya ndiya ya sambi.

¹⁷ Kila ng'anda ilave magate mabili ili genuligwe uchanha kamba kilaguso cha kumulavila Mndewa Imulungu. Kila gate ditendigwe kwa mhishi imoja ya usage unogile na ugeligwe hamila, abaho mmulavile Mndewa Imulungu kamba nhosa ya gaja gasengigwe ichanduso.

¹⁸ Na mulave hamoja na gago gamagate wana ng'hondolo saba wa mwaka umoja welibule kilema chochose na bofu da kimbigalo da ng'ombe na ng'hondolo wa kimbigalo wabili. Wanyama awo okuwa nhosa ya kusoma moto hamoja na nhosa ya ndiya na nhosa ya king'waji. Mnung'ho wa nhosa azo omnogeza Mndewa Imulungu.

¹⁹ Vivija mmulavile mbuzi imoja mbigalo kamba nhosa ya kusegesa nzambi, na mulave wana ng'hondolo wabili wa kimbigalo weli na mwaka umoja kamba nhosa ya kugala kuilumba.

²⁰ Mulava nhosa yawenule uchanha awo

iwang'hondolo wabili kamba kilaguso cha kumulavila Mndewa Imulungu hamoja na gamagate ga ndiya ya ichanduso kusengigwa. Nhosa azo zing'ala kwa Mndewa Imulungu na zokuwa za iwalava nhosa waiyeka.

²¹ Siku dijo walongele wanhu waiting'hane kwa mting'hano ung'alile na sikumusang'hane, dino dokuwa lagizo da siku zose kwa ulelo wenu wose kokose konda mukale.

²² “ ‘Wahasenga mungunda wako, sikuusenge mbaka kumgwazo wa mgunda wako hebu kubwela kukisogo kusalata vija visigale, walekele wakiwa na wanhu baki, niye ayo Mndewa Imulungu wako.’ ”

²³ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

²⁴ “Walongele wanhu wa Izilaeli, ‘Siku ya ichanduso ya mwezi wa saba muhumule, ayo iwe siku ya kukumbuka kuno motowa mhalati na wanhu wose musing'hane na kumtambikila Mndewa.

²⁵ Sikumutende sang'hano yoyose, lakini mmulavile Mndewa Imulungu nhosa ya kusoma moto.’ ”

²⁶ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

²⁷ “Siku ya longo ya mwezi awo yokuwa siku ya kulohola nzambi zenu, siku ayo yokuwa siku ya mting'hano ung'alile na mufunge kuja na mmulavile Mndewa Imulungu nhosa ya kusoma moto.

²⁸ Sikumutende sang'hano yoyose, kwavija siku ayo yokuwa siku ya kulohola nzambi, ili nzambi zenu zisegesigwe kuulongozi wa Mndewa Imulungu.

²⁹ Munhu yoyose yoleka kufunga kuja siku ayo, yabaguligwe na wanhu wa Izilaeli.

³⁰ Munhu yoyose yonda yasang'hane siku ayo nomkoma.

³¹ Sikumusang'hane sang'hano yoyose. Lagizo dino dokuwa kwa ulelo wenu wose, kokose konda mukale.

³² Siku ayo yokuwa siku ya kubwihila na molondigwa mufunge kuja, kusongela ichungulo ya siku ya tisa ya mwezi awo mbaka ichungulo ya siku ya longo. Molondigwa muigoge siku ya kubwihila.”

³³ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

³⁴ “Walongele wanhu wa Izilaeli, ‘Mna isiku ya longo na tano ya mwezi wa saba, mumtendele Mndewa Imulungu nyimwilinyimwili ya vibanda na yokuwa kwa siku saba.

³⁵ Siku ya ichanduso mutende mting'hano ung'alile na sikumutende sang'hano yoyose.

³⁶ Kwa siku saba mmulavile Mndewa Imulungu nhosa zilavagwa kwa moto, siku ya nane mutende mting'hano ung'alile na mmulavile Mndewa Imulungu nhosa ilavagwa kwa moto. Mting'hano awo ung'ala avo sikumusang'hane sang'hano yoyose.

³⁷ “ ‘Nyimwilinyimwili azo, zizo ziyasagule Mndewa Imulungu, na mutende mting'hano ung'alile na mmulavile Mndewa Imulungu nhosa zilavagwa kwa moto zili nhosa za kusoma moto na nhosa za ndiya na nhosa za king'waji, kila siku kamba viilondigwa.

³⁸ Vivija mulave zija zinhosa zimmulavilaga Mndewa Imulungu mzisiku za kubwihila na

vivija nhunza na kija kimulongile na nhosa zimulonda wenyego kumulavila Mndewa Imulungu.

³⁹ “ ‘Mwahamambukiza kusenga mutende nyimwilinyimwili kwa kipindi cha siku saba, ku-songela siku ya longo na tano ya mwezi wa saba. Siku ya ichanduso yokuwa siku ya kubwihila na hata siku ya nane.

⁴⁰ Siku ya ichanduso mubawe matunda ganogile kulawa mmibiki yenu, na mubene mibunho ya mitende, na mibunho izukile mijani mingi na mibiki ikota kumgwazo wa lwanda, na mumtendele Mndewa Imulungu wenu nyimwilinyimwili kwa siku saba.

⁴¹ Kila mwaka mumtendele Mndewa Imulungu nyimwilinyimwili ayo kwa siku saba. Lagizo dino mudigoge kwa ulelo wenu wose. Mutende nyimwilinyimwili ayo mwezi wa saba.

⁴² Mukale mvibanda kwa siku saba, wanhu wose waleleke Izilaeli wakale mvibanda,

⁴³ ili ulelo wenu wajuwe kamba viyawalavile wanhu wa Izilaeli mwiisi ya Misili, kawatenda wakale mvibanda. Niye ayo Mndewa Imulungu wenu.’ ”

⁴⁴ Avo Musa kawalongela wanhu wa Izilaeli nyimwilinyimwili azo ziyasagule Mndewa Imulungu.

24

*Mavuta ga taa na magate
(Kulawa 27:20-21)*

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

2 “Walongele wanhu wa Izilaeli wakugalile mavuta ganogile ga mizeituni mbuli ya taa ili ikwake siku zose.

3 Haluni yaike taa ayo mdihema da mting'hano kunze ya panziya da sanduku da lagano, ili ikwake kuulongozi wa Mndewa Imulungu siku zose, kusongela ichungulo mbaka imitondo. Lagizo dino mudigoge kwa ulelo wenu wose siku zose.

4 Yazike taa azo hana ikingolobweda cha zahabu inogile, kili kuulongozi wa Mndewa Imulungu siku zose.

5 “Soleni usage unogile, mutende magate longo na mabili, kila gate ditendigwe kwa mhishi imoja ya usage.

6 Magate gago gapangigwe misafa mibili mwiimeza ya zahabu inogile, kila msafa magate sita.

7 Kila msafa ugeligwe ubani ung'alile ili kulgusa kamba magate gago galavigwa kwa moto kwa Mndewa Imulungu.

8 Kila siku ya kubwihila magate gago gapangigwe mbuli ya wanhu wa Izilaeli kuulongozi wa Mndewa Imulungu kamba lagano da siku zose.

9 Haluni yaiyeka na ulelo wake awo olondigwa kugaja magate gago kwavija gang'ala na dijo fungu jao mna zinhosa zilavagwa kwa moto kwa Mndewa Imulungu.”

Nhaguso ilondigwa

10 Siku dimoja kulawilila ndwagi mwiing'hambi, Mwiizilaeli imoja na mbwanga imoja mamake kakala Mwiizilaeli lakini tatake kakala Mmisili.

¹¹ Mbwanga ayo mamake kakemigwa Shelomiti biti Dibili kulawa kabila da Dani, mbwanga ayo kadikudula twaga da Mndewa Imulungu. Avo wamgala kwa Musa,

¹² wamgodeka mbaka wajuwe viyolonda Mndewa Imulungu mbwanga ayo yatendigwe.

¹³ Abaho Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

¹⁴ “Msegeseni mbwanga ayo yadikudule twaga da Mndewa Imulungu, mungale kunze ya ing'hambi. Wanhu wose wamuhulike viyodikudula ditwaga da Mndewa Imulungu weke makono gao kudipala jake, abaho wanhu wose wa Izilaeli wantowe mabwe.

¹⁵ Abaho walongele wanhu wa Izilaeli, ‘Munhu yoyose yomkudula Imulungu wake, koipapa mwenyego nzambi yake.

¹⁶ Munhu yoyose yodikudula twaga da Mndewa Imulungu, yakomigwe. Iwanhu wose wa Izilaeli wantowe mabwe, yawe munhu baki hebu mwenekae kolondigwa yakomigwe.

¹⁷ “ ‘Munhu yoyose yomkoma munhu, na heyo yakomigwe.

¹⁸ Munhu yoyose yomkoma mnyama wa miyage, yalihe ugima kwa ugima.

¹⁹ Munhu yoyose yomulumiza miyage, na heyo yalumizwe vivo viyamulumize miyage.

²⁰ Munhu yahambena miyage na heyo yabenigwe, siso kwa siso, zino kwa zino, munhu yahulumiza miyage na heyo yalumizwe.

²¹ Munhu yomkoma mnyama wa miyage yalihe, lakini munhu yomkoma munhu na heyo yakomigwe.

²² Molondigwa muwe na malagizo gagano, kwa munhu baki hebu kwa mwenekae. Niye ayo Mndewa Imulungu wenu.’ ”

²³ Avo, Musa kawalongela wanhu wa Izilaeli gago gose. Abaho wamsola mbwanga ayo yamkudule Mndewa Imulungu wamgala kunze ya ing'hambi na wamtowa mabwe. Wanhu wa Izilaeli watenda kamba Mndewa Imulungu viyamulagize Musa.

25

Mwaka wa saba (Kumbukumbu 15:1-11)

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa ako kulugongo lwa Sinai,

² “Walongele wanhu wa Izilaeli, ‘Mwahengila mwiisi yonda niwagwee, isi yenyego igoge lagizo da kubwihila mbuli ya niye Mndewa Imulungu.

³ Kwa miyaka sita muhande migunda yenu, na mudahulile mizabibu yenu na musenge vija vi-handigwe.

⁴ Lakini mwaka wa saba imigunda yolondigwa ibwihile, mbuli ya Mndewa Imulungu. Siku-muhande mmigunda yenu hebu kudahulila mizabibu yenu.

⁵ Sikumusenge na kwika kukanho gaja gotile genyego na sikumubawe zabibu na kwika divai kulawa mmizabibu haidahuliligwe, isi yolondigwa ibwihile mwaka mgima.

⁶ Lakini chochose chotile muumwaka awo wa kubwihila, chokuwa ndiya yenu mweye wenyego na watumwa zenu wa kimbigalo na wa kitwanzi

na vibaluwa wenu na wanhu baki okala hamoja na mweye.

⁷ Vivija kwa fugo yenu na wanyama wa kuhulo wa isi yenu. Chochose kileligwa chokuwa ndiya yao.

Mwaka wa kulekeswa

⁸ “ ‘Peteni miyaka saba kwa miyanza saba na yokuwa miyaka malongo mane na tisa,

⁹ abaho mutowe mhalati kila hanhu siku ya longo ya mwezi wa saba kwavija siku ayo yokuwa siku ya kulohola nzambi.

¹⁰ Mwaka wa malongo matano muugelegeze goya na muwalongele wanhu wose mwiisi kamba walekeswa. Muumwaka awo vinhu vose viuzigwe vibwezigwe kwa mwenyego hebu ulelo wake na munhu yoyose yauzigwe kamba mtumwa yabwele kwa wanhu wa lukolo lwake.

¹¹ Kwavija mwaka awo okuwa wa kulekeswa, avo sikumuhande mbeyu yoyose hebu kusenga na kwika kukanho kinhu chochose hebu kubawa zabibu na kwika divai kulawa mna imizabibu haidahuliligwe.

¹² Mwaka awo okuwa wa kulekeswa kumwenu, avo mwaka awo ung'ala. Avo moja gaja gotile genyego mmigunda yenu.

¹³ “ ‘Mna umwaka awo kinhu chochose kiuzigwe, kibwezigwe kwa mwenyego.

¹⁴ Wahauza mgunda kwa Mwiizilaeli miyago hebu wahagula mgunda sikuumbunze miyago.

¹⁵ Bei ya mgunda iigale na miyaka isigale kuvikila mwaka wa kulekeswa, umwaka wa kumbwezela mwenyego mgunda wake.

¹⁶ Kamba miyaka ya kuvikila mwaka wa kulekeswa ing'ali mingi, bei ya mgunda awo yokuwa ng'hulu, lakini yahakuwa midodo bei ya mgunda awo yokuwa ndodo. Bei ilavigwe kwa kuigala na gaja gosengigwa mumgunda.

¹⁷ Sikumuibunze, lakini nidumbeni niye, niye ayo Mndewa Imulungu wenu.

¹⁸ “Tegelezeni gaja ganiwalongele na mugoge malagizo gangu, kuko mokala goya mwiisi yonda niwagwee.

¹⁹ Nayo isi yolela ng'hani na mweye moja na kushiba na mokala goya.

²⁰ Munhu kodaha kugelegeza, “Toja choni mna umwaka awo wa saba kamba hatulondigwa kuhanda hebu kusenga vija vituhandile?”

²¹ Niye noitenda isi ilele ng'hani muumwaka wa sita, na mokuwa na ndiya ya kuja miyaka midatu.

²² Vonda muhande mwaka wa nane moja ndiya iija ya mwaka wa sita na moja mbaka vonda musenge mwaka wa tisa.

Kugomboligwa kwa isi

²³ “Isi sikuiuzigwe yose yose, kwavija isi yangu niye, mweye mwa kamba wabita nzila hebu wanhu baki mwiisi yangu.

²⁴ Lekaavo mwiisi yose yumukala, molondigwa muigombole isi.

²⁵ “Kamba Mwiizilaeli miyago mkiwa na kauza mgunda wake, avo ndugu yake yeli behi yeze kuugombola mgunda awo.

²⁶ Kamba munhu ayo kabule ndugu yodaha kuugombola, lakini baho kumwande kawa mgoli na kodaha kuugombola mgunda wake,

²⁷ avo yapete imiyaka toka viyauuzile na yamulihe munhu yagulile, na ayo imunhu yagulile kolondigwa yambwezele mwene mgunda awo.

²⁸ Lakini kamba hadaha kumuliha imunhu yagulile, mgunda awo okuwa wa imunhu yagulile mbaka mwaka wa kulekeswa. Muumwaka awo yaubweze mgunda awo kwa mwenyego.

²⁹ “ ‘Kamba munhu yahauza ng'anda yake iyokala ili mgati ya buga dizengelwe, kodaha kuigombola kipindi cha mwaka umoja toka yaiuze. Mwaka wose awo kodaha kuigombola.

³⁰ Kamba ng'anda ayo haigomboligwe mwaka wose awo, baho yokuwa ng'anda ya ayo yaigulile, yokuwa yake siku zose heyo na ulelo wake, na hailondigwa kubwezigwa mna umwaka wa kulekeswa.

³¹ Lakini ng'anda ili mkijiji kilibule senyenge izunguluke kijiji acho, yogesigwa kamba mgunda, avo yolondigwa igomboligwe na ibwezigwe muumwaka wa kulekeswa.

³² Hata avo, ng'anda zili mna gamabuga gowokala Walawi zodaha kugomboligwa kipindi chochose.

³³ Kamba ng'anda yoyose iuzigwa na Mulawi na haigomboligwe bule, avo yolondigwa ibwezigwe muumwaka wa kulekeswa, kwavija ng'anda zili mna gamabuga ga Walawi zokuwa zao kipindi chose, hewo wagweleligwa kulawa kwa wanhu wa Izilaeli.

³⁴ Lakini migunda ya Walawi, sikuiuzigwe kwavija migunda ayo ni uhazi wao siku zose.

Kuwakopesha wakiwa

³⁵ “ ‘Kamba ndugu yako mkiwa na hadaha kuitaza mwenyego, umtaze ili yagendelele kukala na gweye kamba vija munhu baki hebu mbita nzila.

³⁶ Sikuumwede kwa mgongo wake, umdumbe Imulungu wako, muleke ndugu yako yagendelele kukala na gweye.

³⁷ Sikuumkopeshe sente abaho yakubwezele nyingi hebu kumgwaa ndiya na kolonda yakulihe sente nyingi.

³⁸ Niye ayo Mndewa Imulungu wako nikulavile mwiisi ya Misili ili nikugwee isi ya Kanaani na niwe Imulungu wako.

Kuwalekesa iwatumwa

³⁹ “ ‘Kamba ndugu yako yokala behi na gweye mkiwa, na kolonda gweye umtende msang'hanaji wako, sikuutogole yakusang'hanile kamba mtumwa.

⁴⁰ Yakale kumwako kamba munhu yosang'hana kwa kupata sente hebu kibalawa. Kokusang'hanila mbaka mwaka wa kulekeswa.

⁴¹ Mwaka awo umuleke yachole na yabwele kwa wanhu wa lukolo lwake na kupata uhazi wa tatake na mamake.

⁴² Kwavija wanhu wa Izilaeli ni wasang'hanaji zangu niwalavile mwiisi ya Misili, avo sikuwauzigwe kamba watumwa.

⁴³ Sikuumtawale Mwiizilaeli miyago kwa usede lakini umdumbe Imulungu wako.

⁴⁴ Modaha kugula watumwa wa kimbigalo hebu wa kitwanzi kulawa kwa wanhu wa isi ziyagwe zili mmabehi yenu.

⁴⁵ Vivija modaha kugula watumwa kulawa kwa wanhu baki okala hamoja na mweye na wanao waleligwe mwiisi yenu, hewo okuwa wenu.

⁴⁶ Watumwa awo modaha kuwagwaa wanenu na okuwa wao siku zose. Lakini Mwiizilaeli miyago sikuumtawale kwa usede.

⁴⁷ “ ‘Kamba munhu baki hebu munhu yobita nzila yokala kumwenu kawa mgoli, na munhu imoja kumwenu mkiwa kawa mtumwa wake hebu kwa imoja wa ndugu zake,

⁴⁸ kodaha kugomboligwa kamba yahatendigwa mtumwa, ndugu yake imoja kodaha kumgombola,

⁴⁹ tatake mkulu hebu tatake mdodo hebu ndugu zake hebu munhu yoyose mulukolo lwake kodaha kumgombola, hebu kamba yahawa na sente kodaha kuigombola mwenyego.

⁵⁰ Heyo na munhu yamgulile wapete miyaka toka viyaguligwe mbaka mwaka wa kulekeswa. Bei yake iigale na ija iyolihigwa kibalawa kwa miyaka yose.

⁵¹ Kamba miyaka isigale mingi, yalihe ng'hani ili yaigombole mwenyego.

⁵² Kamba miyaka isigale midodo ya kuvikila mwaka wa kulekeswa, yapete kija kilondigwa na yalihe kwa kuigombola mwenyego.

⁵³ Kipindi chose kiyokala kwa munhu ayo yatendigwe kamba munhu yolihigwa fungu kila mwaka. Avo mmulole munhu ayo yamgulile sikuyamtendele usede.

⁵⁴ “ ‘Lakini hata kamba munhu ayo na wanage hawagomboligwe kwa nzila zose azo, olondigwa walekeswe muumwaka wa kulekeswa.

⁵⁵ Wanhu wa Izilaeli ni wasang'hanaji zangu, kwavija niwalava mwiisi ya Misili. Niye ayo Mndewa Imulungu wenu.

26

Kumweda kwa kugagoga malagizo ga Imulungu

(Kumbukumbu 7:12-24; 28:1-14)

¹ “ ‘Sikumuitendele vinyago, na sikumusimike vinyago vao hebu mabwe gao gang'alile mwiisi yenu na kuvitambikila. Niye ayo Mndewa Imulungu wenu.

² Gogeni malagizo gangu ga siku ya kubwihila, na muhadumbe hanhu hangu hong'ala. Niye ayo Mndewa Imulungu wenu.

³ “ ‘Kamba mwahategeleza gaja goniwalongela na kugoga malagizo gangu,

⁴ nowagalila mvula mna ikipindi kinogile na migunda yenu yolela ndiya nyingi na mibiki ili mmigunda yenu yolela ng'hani.

⁵ Vija vihandigwe volela ng'hani na mogendelela kusenga mna umsimu wa kubawa zabibu, na mogendelela kubawa zabibu mna umsimu wa kuhanda mbeyu. Mokuwa na kila kinhu chakuja, na mokala goya mwiisi yenu.

⁶ “ ‘Nowatenda mukale goya mwiisi mbaka modaha kuwasa bila kudumba chochose. Nowasegesa wanyama wakali mna iisi na kokuwa kudu ng'hondo mwiisi yenu.

⁷ Mowawinga wanhu owehila na mowakoma kwa misime.

⁸ Wanhu watano owawinga wanhu owehila gana dimoja na wanhu gana dimoja kumwenu

owawinga wanhu elufu longo. Wanhu owehila obanangigwa mgameso genu kwa misime.

⁹ Nowatendela ganogile na kuwatenda mupate wana wengi na mokongezeka, na niye noditenda goya lagano jangu na mweye.

¹⁰ Mna umsimu wa kusenga mokuwa mung'hali moja vija vimusengile miyaka ibitile. Vivija mo-visegesa vija vili mmakanho genu ili mupate hanhu ha kwika vija vimusenga sambu.

¹¹ Niye nokwika kae yangu hamoja na mweye, na siwaleka bule.

¹² Nokala na mweye, na nokuwa Imulungu wenu na mokuwa wanhu zangu.

¹³ Niye na Mndewa Imulungu wenu, niwalavile mwiisi ya Misili ili sikumuwe watumwa wa Wamisili, niye nikibena kinhu kifungigwe msingo zenu ili mugende kuno mwima wima.

Makungu mbuli ya kuleka kumtegeleza Imulungu

(Kumbukumbu 28:15-68)

¹⁴ “Lakini kamba hamtegeleza na kugoga gano goniwalagiza,

¹⁵ kamba mwahagalema malagizo gangu, na kugehila gaja gonilonga na mwahabena lagano jangu,

¹⁶ avo na niye nowatendela vino, nowagalila magazo ga kusinhukiza na nowagwaa utamu wa kifuwa kikulu, na nowagalila homa yonda iwatende munyolile, mogaya bule kuhanda mbeyu, kwavija wanhu owehila awo onda waje.

¹⁷ Niye nowahindusila kisogo, na mweye motoigwa na wanhu owehila, motawaligwa na

wanhu owehila. Mosinhusigwa na kukimbila hamoja kuduho munhu yowawinga.

¹⁸ “ ‘Kamba mokuwa mung’hali mogendelela kutenda gehile nowakoboza miyanza saba ng’hani kubanza aho haichanduso mbuli ya nzambi zenu.

¹⁹ Nowakoboza kwa udala wa mizoyo yenu na noutenda ulanga uwe mzelu, na noitenda isi iwe ndala mbwee kamba dibwe.

²⁰ Mogaya bule, kuhanda mmigunda yenu kwavija honda mupate ndiya yoyose na isi honda ilele bule matunda.

²¹ “ ‘Mwahagendelela kunilema na molema kunitengeleza nokongeza kuwakoboza miyanza saba ng’hani mbuli ya nzambi zenu.

²² Nowagalila wanyama wakali na hewo owakomela wanenu na woja fugo yenu na owatenda muhunguke na nzila zenu zovulala kuluwala.

²³ “ ‘Na mwahagendelela kulema kugoga malagizo gangu hamoja niwakoboza kwa gago gose gehile,

²⁴ baho niye nowagevuzikila na nowakoboza miyanza saba ng’hani mbuli ya nzambi zenu.

²⁵ Nowagalila ng’hondo kuliha lagano jangu dimubenile. Mweye mokimbilila mna gamabuga genu, lakini nowagalila mitamu ihile na nowagela mmakono ga wanhu owehila.

²⁶ Noihunguza ndiya yenu mbaka watwanzi longo okoka magate mna ikivu kimoja. Owagwelela magate kwa kupima na hata mwahaja mokuwa mung’hali na nzala.

27 “ ‘Mwahagendelela kulema malagizo gangu hamoja na gago gose gehile ganiwagwee,

28 nowakoboza vihile ng'hani, niye mwenyego nowakoboza miyanza saba ng'hani kwa nzambi zenu.

29 Na mweye moja nyama za wanenu wa kimbi-galo na wa kitwanzi.

30 Nohananga hanhu homutambikila ako kuvigongo, noubena upango wenu wa kulavila nhosa na ubani, noyasa mitufi yenu mna ivinyago vintambikila, niye nowaleka.

31 Nogananga mabuga genu na hanhu henu hong'ala nohatenda vihame na nozilema nhosa zenu zimundavila.

32 Noinanga isi yenu mbaka wanhu owehila wakalile aho wakanganye.

33 Nowapwililisa mziisi ziyagwe na mokomigwa kwa misime, isi yenu yokuwa vihame na mabuga genu gonangika.

34 Baho isi yobwihila kamba siku ya kubwihila kwa miyaka heleketwaa, kipindi acho mweye mwa mna ziisi za wanhu owehila. Isi yobwihila goya mzisiku za kubwihila.

35 Kwa miyaka heleketwaa isi yokuwa yobwihila kwavija haibwihile kipindi vimukalile mumo.

36 “ ‘Na wayagwe onda wasigale, nowatenda wadumbe kuko mziisi za wanhu owehila na okimbila hata lusanze luhembelusigwa na beho. Okimbila kamba munhu yokimbila ng'hondo. Okimbila na kugwa hata kamba kuduhu munhu yowawinga.

37 Oigwila wenyego chaka chaka kamba munhu yokimbila ng'hondo hata kamba kuduhu munhu

yomuwinga. Honda mudahe kuitowa na wanhu owehila.

³⁸ Mofila mziisi ziyagwe na mna ziisi za wanhu owehila mozikigwa.

³⁹ Wayagwe onda wasigale mna ziisi za wanhu owehila onyolila na omala kwa nzambi zao, na mbuli ya nzambi za wahenga zao.

⁴⁰ “ ‘Lakini kamba wahazitambula nzambi zao na nzambi za wahenga zao na gehile gawanhendile niye na kundema,

⁴¹ mbaka niye niitowa nao na niwagala mna iisi ya wanhu owehila na kamba wahatogola kamba watenda nzambi na wahatogola kutagusigwa na kuiyona hawafaya,

⁴² baho niye nodikumbuka lagano jangu diniilagane na Abulhamu na Isaka na Yakobo na noikumbuka isi iniwalongele nowagwaa.

⁴³ Kipindi viwokala kunze ya isi yao, isi yodeng'helela kubwihila kamba siku za kubwihila kwavija yokala vihame. Kipindi acho hewo olihigwa kwa nzambi zao za kuleka kugoga malagizo gangu na kugehila.

⁴⁴ Lakini kwa gago gose wahakala mziisi za wanhu owehila, niye siwasa hebu kuwehila na kuwabananga wose na kudilema lagano jangu. Niye ayo Mndewa Imulungu.

⁴⁵ Bule, mbuli yao nodikumbuka lagano jangu diniilagane na wahenga zao, waniwalavile mwiisi ya Misili, kuno wanhu wa isi ziyagwe olola, ili niwe Imulungu wao. Niye ayo Mndewa Imulungu.’ ”

⁴⁶ Gano gago gayalongile Mndewa Imulungu, na gamalagizo na mafundizo ga Imulungu gayawag-

welele wanhu wa Izilaeli kuko kulugongo lwa Sinai kubitila Musa.

27

Malagizo ga sadaka

¹ Mndewa Imulungu kamulongela Musa,

² “Walongele wanhu wa Izilaeli, ‘Munhu yahaiduwila kamba komgwaa Mndewa Imulungu munhu, munhu ayo kodaha kusegesa kiyalongile kwa kulava fungu diigala na munhu ayo.

³ “ ‘Kamba mbigalo yeli na miyaka malongo mabili mbaka miyaka malongo sita, yamulavile Mndewa Imulungu vihande malongo matano va shaba, kwa kipimo cha hanhu hong'ala.

⁴ “ ‘Kamba munhu ayo mtwanzi yalaviligwe vihande malongo madatu va shaba.

⁵ “ ‘Kamba munhu ayo kana miyaka kusongela mitano mbaka malongo mabili na yahawa mbigalo yagomboligwe kwa kulaviligwa vihande malongo mabili va shaba. Kamba yahawa mtwanzi yalaviligwe vihande longo va shaba.

⁶ “ ‘Kamba mwana king'hele wa mwezi umoja mbaka miyaka mitano, na kamba mwana ayo mbigalo yalaviligwe vihande vitano va shaba. Kamba mwana ayo mtwanzi yalaviligwe vihande vidatu va shaba.

⁷ “ ‘Kamba munhu kana miyaka kubanza malongo sita na kamba munhu ayo mbigalo, yalaviligwe vihande longo na tano va shaba. Kamba mtwanzi yalaviligwe vihande longo va shaba.

⁸ “ ‘Lakini kamba munhu mkiwa hadaha kuliha fungu dijo, baho munhu ayo yagaligwe kwa

mulava nhosa na mulava nhosa yagelegeze ili yajuwe sente nyingahi kodaha kulava kwa kuigala na ayo yalongile mbuli kwa kuiduwila.

⁹ “ ‘Kamba kaiduwila mbuli ya mnyama yolavigwa nhosa kwa Mndewa Imulungu, baho mnyama ayo kokuwa kang'ala.

¹⁰ Hailondigwa bule mnyama ayo yabadilishigwe kwa mnyama iyagwe, yanogile kwa yehile hebu yehile kwa yanogile kamba yahabadilishigwa kwa mnyama iyagwe, wose wabili okuwa wang'ala.

¹¹ “ ‘Kamba kaiduwila mbuli ya mnyama yafitile, mnyama halavigwa nhosa kwa Mndewa Imulungu, baho munhu yamulavile yamgale kwa mulava nhosa.

¹² Na mulava nhosa yagelegeze sente ya mnyama ayo kwa kuigala na kunoga kwake hebu kwiha kwake. Vonda yalonge mulava nhosa vivo vonda iwe.

¹³ Lakini kamba mwenyego kolonda kumgombola, yongeze sente asilimia malongo mabili ya sente ilondigwa kwa mnyama ayo.

¹⁴ “ ‘Munhu yahailava ng'anda yake kwa Mndewa Imulungu, mulava nhosa yagelegeze sente ya ng'anda ayo kwa kuigala na kunoga kwake hebu kwiha kwake. Vonda yalonge vivo vonda iwe.

¹⁵ Munhu ayo yailavile kwa Mndewa Imulungu yahalonda kuigombola ng'anda yake baho yongeze sente asilimia malongo mabili ya sente ilondigwa, baho yokuwa ng'anda yake.

¹⁶ “ ‘Munhu yahaulava mgunda wake kwa Mndewa Imulungu uli uhazi wake, baho fungu da

mgunda awo dololigwa kwa kuigala na mbeyu zidaha kuhanda mgunda wose awo, kila kilo malongo mabili za mbeyu za ngano yokuwa vihande malongo matano va shaba.

¹⁷ Kamba yahaulava mgunda wake muumwaka wa kulekeswa, fungu jake diigale na vija vimupima.

¹⁸ Lakini yahaulava mgunda wake wahabita mwaka awo, baho mulava nhosa yagelegeze sente za mgunda awo kwa kuigala na miyaka isigale kuvikila mwaka uyagwe wa kulekeswa.

¹⁹ Kamba mwenyego kolonda kuugombola mgunda wake, yongeze sente asilimia malongo mabili ya sente ilondigwa kwa mgunda awo, abaho okuwa mgunda wake.

²⁰ Lakini kamba halonda kuugombola na kamuuzila munhu iyagwe, baho mgunda awo sikuugomboligwe kabili.

²¹ Mna umwaka wa kulekeswa, mgunda awo ulekigwe na okuwa wa Mndewa Imulungu siku zose. Mulava nhosa, ayo yonda yausole mgunda awo.

²² “ ‘Kamba munhu yahamulavila Mndewa Imulungu mgunda wake yaugulile kwa munhu iyagwe,

²³ mulava nhosa yagelegeze fungu da mgunda awo kwa kuigala na miyaka isigale kuvikila mwaka wa kulekeswa, na munhu ayo kolondigwa yalihe siku dijo kamba vija kinhu king'ala kwa Mndewa Imulungu.

²⁴ Lakini mwaka wa kulekeswa, mgunda awo ubwezigwe kwa munhu yauzile.

²⁵ Kila kinhu chahalondigwa kuguligwa, kiigale na kipimo kili hanhu hong'ala.

²⁶ “ ‘Hailondigwa kumulavila Mndewa Imulungu mwana wa ichanduso wa mnyama, kwavija kila mwana wa ichanduso wa mnyama mwenyego Mndewa Imulungu, yawe mwana wa ng'ombe hebu wa ng'hondolo.

²⁷ Kamba mnyama ayo kafita, mwenyego kodaha kungula kamba kipimo chenu vikili na yongeze sente asilimia malongo mabili ya sente ilondigwa kwa mnyama ayo. Kamba hamgombola bule baho yauzigwe kwa sente ilondigwa.

²⁸ “ ‘Lakini kinhu chochose kilavigwe chose chose kwa Mndewa Imulungu, iwe munhu hebu mnyama hebu kinhu kipatikane kwa uhazi, hakiuzigwa bule hebu kugomboligwa, chochose kilavigwe kwa Mndewa Imulungu king'ala.

²⁹ Munhu yoyose yabaguligwe ili yabanangigwe, sikuyagomboligwe, kolondigwa yakomigwe.

³⁰ “ ‘Fungu da longo da ndiya hebu matunda ga mibiki, vose mwenyego Mndewa Imulungu, avo ving'ala kwa Mndewa Imulungu.

³¹ Kamba munhu kolonda kudigombola fungu jake da longo yalihe kamba viilondigwa na yongeze asilimia malongo mabili.

³² Munhu yahapeta fugo yake, kila mnyama wa longo mna idibumbila jake, mnyama ayo kokuwa wa Mndewa Imulungu na wanyama awo okuwa wang'ala.

³³ Munhu yoyose halondigwa kugelegeza kamba mnyama ayo kanoga hebu keha na mnyama ayo halondigwa kubadilishigwa na

mnyama iyagwe. Kamba yahabadilishigwa na mnyama iyagwe, wanyama wose wabili okuwa wang'ala na hawagomboligwa bule.' ”

³⁴ Gano gago malagizo ga Mndewa Imulungu gayamgwelele Musa yawalongele wanhu wose wa Izilaeli kuko kulugongo lwa Sinai.

Biblia Kikutu **The New Testament in Kutu**

copyright © 2014 Pioneer Bible Translators

Language: Kutu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

The New Testament in Kutu

This translation, published by Pioneer Bible Translators and The Word for the World, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact www.pioneerbible.org.

NT: © 2014 Pioneer Bible Translators and The Word for the World; OT: © 2019 Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 6 May 2025

b3548da5-0b1c-5f8f-89e7-2d3bc2f58102